

Posamezna šte. K 1-60
Ob nedeljah K 2-

TABOR ima vsak dan, razven
nedelje in praznikov, ob 16. uri
datum naslednjega dne ter stane
mesечно po pošti K 20-, za in-
stancijo K 40-, dostavljen na dom
K 22-, prejetan v upravi K 20-
Inserati po dogovoru.

Naroda se pri upravi "TABOR",
MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

POŠTNA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezna šte. K 1-60
Ob nedeljah K 2-

UREDNISTVO se nahaja v Mar-
iboru, Jurčičeva ul. št. 4, 1. na-
stropja. Telefon intern. št. 276.
UPRAVA se nahaja v Jurčičevi
ulici št. 4, pridišje, desno. Tele-
fon št. 24. Št. št. poštno-telegr. ra-
čun št. 11.781.

Na naročila brez denarja se ne
ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 22. januarja 1922.

Številka: 18.

Na križišču.

Najvažnejši problem naših dni je konsolidacija. Pod to besedo si zamisljamo ureditev povojnih razmer v smislu onih smernic, ki jih je začrtal izid svetovne vojne. Konsolidacijski proces se vrši pri nas, v Jugoslaviji, kakor tudi v ostalih od vojne prizadetih državah. Naša država je del onega ozemlja, ki je za Evropo važnega pomena. Mi gradimo lastno državo in s tem jačamo tudi ostale države. Kakor ranjeni orjak je Evropa: na prsih zija nemška rana, trebih razjeda ruska nesreča. Dokler to ne zaceli, ne bo prave konsolidacije ne v gospodarskem ne v političnem smislu. Zadnji dnevi so nam to dokazali jasno nad vsaki dvom. Politika velike antante je dospela v težko krizo, ki jo je pokazala znana francoska kriza. Minule dni smo se pečali z razmišljanjem o tej krizi. Zberimo par točk in premočimo današnji položaj skozi prizmo onih smernic, ki tvorijo program nove politične in gospodarske Evrope.

Stalnost in nestalnost mirovniških pogodb.

Ves mednarodni spor se suče v bistvu okoli vprašanja, ali mora današnji državnik varovati stalnost mirovniških pogodb, oziroma jih lahko smatra za izpremenljive in podvržene vplivom političnih dogodkov.

Povojna konsolidacija bazira na mirovniških pogodbah. Te mirovne pogodbe so dokument, ki deli države v dva tabora: na eni strani so zmagovalci, na drugi premaganci. Zmagovalci so določili, kako daleč segajo dolžnosti in pravice premagancev. To pomeni, da je suverenost premaganih držav znatno omejena. Njihovo politično in gospodarsko življenje stoji pod vplivom močnejših držav. Ta moment je kriv, da se v Evropi kopiči neznoša atmosfera. Na eni strani rase nezupanje, na drugi strani sovraštvo in maščevalni naklepi. Zato je današnji mir še bolj nezanesljiv kot je bil oni pred letom 1914, kateremu smo rekli »oboroženi mir«. Sistem mirovniških pogodb je tako nezdav, kakor je neizogiben. Ob koncu vojne smo videli, da je prišel čez morje človekoljub Wilson in je hotel reorganizirati Evropo na načelih, ki pomenijo velik korak naprej, če jih primerjamo z dosedanjimi imperijalističnimi in militarističnimi tradicijami. Wilson ni uspel in se je razočaran vrnil čez morje. Mirovna pogodba versailleska je bila izraz onega razpoloženja, ki je prineslo vojno. Bila je neizogibna, ker je ni ideje, ki bi imela toliko moči, da bi mogla izbrisati fakt strašne vojne in njenih naravnih posledic. Mir brez premagancev in zmagovalcev, ki so ga nekateri propagirali med vojno, je bil še večja utopija kot Wilsonov program. Mirovne pogodbe so bile površno in nenačelno delo, bile pa so izraz dejanskih razmer in lahko rečemo, da v današnjih razmerah niso mogle biti drugačne. Te pogodbe so vendarle osvobodile par narodov in obsodile na smrt nekoliko preperelih avtokracij. Na njihovi podlagi je stopil velik del Evrope v čisto novo življenje. Sedaj je vprašanje: Če se pokažejo napake teh pogodb, ali se smejo popraviti? Mislimo, da bi te korekture prinesle še večje zlo, kakor ga povzročajo napake. Beseda »popraviti« je istaklo subjektiven pojem in napakam. Tu se lepo zreali relativnost človeškega dela in mišljenja.

Če nečemo dopustiti, da bi se znova razbesnela strašna nasprotja, ki so za-
kopana v mirovniških pogodbah, tedaj

Prometna konferenca v Gradcu.

Zaključenje meritornih pogajanj. — Pogodba med Avstrijo Italijo, Češkoslovaško in Madžarsko. — Naša delegacija si še pomišlja.

DKU Gradec, 20. januarja. Dela graške prometne konference so v šestih plenarnih sejah ugodno napredovala ter bila danes meritorno zaključena. Po dosedanjem poteku pogajanj se da sklepati, da bodo Avstrija, Italija in Češkoslovaška in Madžarska sklenile na podlagi sporazuma prometne konference skupno pogodbo, ki bo bazirala na sklepu, da se izdajajo v bodoče državljanih teh držav za potovanje po teh državah dve ali enoletno veljavni skupni potni listi proti taksi 10, oziroma 5 zlatih frankov za enkratni vizum, in sicer brez dosedaj veljavnega posebnega dokazila o nujnosti potovanja ter brez poprejšnje posebne prošnje pri oni državi, v katero se bo hotelo potovati. Jugoslavija si je pridržala pravico za poznejše privoljenje in morebiten pristop k tej pogodbi. Stališče Poljske je še nedoločeno, Ro-

munija pa doslej še ni podala nikake obvezne izjave. Avstrija mora z veseljem pozdraviti dejstvo, da je pokazala večina njenih važnih sosedinj dobro voljo — Jugoslavijo sicer s pridržkom — kolikor mogoče olajšati meddržavni osebni promet. Včeraj zvečer so bili delegati v operi potem na banketu pri dežel-nem predsedniku. Izmed nagovorov, ki so se ob tej priliki izmenjali je eden najvažnejših nagovor voditelja italijanske delegacije, ki je izrazil v toplih besedah prijateljstvo Italije do Avstrije. (Nerazumljivo je, kakšni pomisleki vodijo našo delegacijo, da si hoče glede pristopa k tej važni zvezi šele »premisli«. Če je pristala na sklepe konference Češkoslovaška, zakaj ne bi pristala tudi Jugoslavija? Skodo radi tega bomo trpeli zopet mi in naši rojaki v Primorju in na Koroškem. Op. ur.)

Iz beogradskega političnega življenja.

LDU Beograd, 20. jan. Na današnji seji demokratskega kluba se je razpravljalo o interpelaciji, ki so bile danes popoldne na dnevnem redu narodne skupščine, zlasti pa o interpelaciji poslanca Ivana Deržića (NSS) na prometnega ministra, v katerem zahteva izvelitev parlamentarne komisije za preiskavo vzrokov slabega stanja naših železnic. Demokratski klub je določil za svojega govornika pri razpravi o tej stvari posl. Pečiča, ki bo imel predložiti motiviran predlog za prehod na dnevni red, v katerem zahteva od vlade oziroma prometnega ministra, da ugotovi v zapisniku vse one odredbe, ki so bile potrebne za izboljšanje prometa in položaja prometnih uslužbencev. Razpravljalo se je tudi o ostalih interpelacijah kakor tudi o dobrovoljskem vprašanju.

LDU Beograd, 20. jan. Finančno ministrstvo je v zvezi s sklepom reparacijske komisije v Parizu odobrilo s

svojim odlokom od 14. jan. t. l., da morejo naši državljani, kiniso v določnem roku predložiti v podpis in žigosanje obveznic predvojnih posojil Livaše kraljevine Ogrske, to naknadno storiti do 28. februarja t. l. Rok se pozneje ne bo podaljšal. Podaljšani rok se nanaša izključno na predvojno obveznico bivše kraljevine Ogrske in ne na ostale. Obveznice se morajo poslati s prošnjo, opremljeno s kolki naravnost na direktorijo državnih dolgov v Beogradu.

LDU Beograd, 20. jan. Danes popoldne je imel Jugoslovenski klub sejo, na kateri se je razdelilo med posamezne poslance gradivo glede proračuna, ki ga ima proučiti po posameznih resortih. Poslanci imajo predložiti posamezna poročila plenarni seji kluba ter bo klub na podlagi teh poročil zavzel svoje stališče napram državnemu proračunu.

Poincare o vojnih krivcih.

DKU Pariz, 19. jan. (Agence Havas). Odgovarjaje na interpelacije nekaterih poslancev, je izjavil ministrski predsednik Poincare, da se nasprotja med Francijo in Anglijo tičejo zgolj načina, kako naj se morejo vsa vprašanja diplomatičnim putem proučiti, predno se predložijo vrhovnemu svetu. Ministrski predsednik je nadalje opozoril, da je neka uradna brošura ugotovila, da sta nemški generalni štab in nemška veleindustrija zakrivila sistematično uničevanje francoskih kmetijskih in industrijskih naprav. Kar se tiče odgovornosti za izbruh vojne, bo zgodovina dokazala, da je bila krivda na Nemčiji in Avstro-ogrski. Nemčija je storjeno škodo v opustošenih krajih še povečala, ker je potapljala ženske, starce in potnike na trgovskih ladijah. Medzavezniška

pravna komisija je sklenila, da mora Nemčija v smislu mirovne pogodbe izročiti osebe, ki so krive teh zločinov. — Nadalje je ministrski predsednik podal svojo izjavo o v Cannesu sklenjenih garancijah nasproti Rusiji zlasti glede priznanja dolgov. Te garancije morajo biti sprejete brez vsake dvoumnosti. V nadaljnjem je pristavil, da znamenja kažejo, da bi se Nemčija rada demokratizirala in vodila mirovno politiko. Toda ministrski predsednik mora ugotoviti to, kar je ugotovil že Briand v Washingtonu, da se Nemčija ni razorožila niti dejansko niti moralno. Končno je še enkrat naoglasil potrebo, da se nadaljujejo pogajanja med zavezniki in razčistijo vsa vprašanja, ki so v zvezi z versaillesko mirovno pogodbo.

Spanska bolezen v Londonu.

DKU London, 20. januarja. Razširjanje influence je postalo v Londonu vznemirljivo. V 105 mestih je umrlo 1265 oseb, od teh samo v preteklem tednu 819 oseb.

Citin povratek na Madeiro.

DKU Bern, 20. januarja. Bivša avstrijska cesarica Cita zapusti v soboto Curih ter se vrne na Madeiro, kamor ji bodo v kratkem sledili tudi otroci.

moramo voditi politiko odkritosrčnega sporazuma, solidarnosti in miru. Moramo jo nasloniti na nove močne ideje in ž njimi zdraviti oslabiljeno evropsko telo tako, kakor se tuberkulozna pljuča izpostavljajo blagodejnim vplivom solčnih žarkov. Vse države morajo vztrajati na bazi mirovniških pogodb, toda od tu dalje razvijati politiko, ki bo počasi celila rane, krepila moč demokracije in odpravljala razliko med premaganci in zmagovalci. — Samo na ta način utegnemo dospeti k resničnemu sporazumu med narodi in napolniti ozračje z zdravjšim zrakom.

Ali se res pripravlja sporazum med narodi?

Polagoma vendarle nekoliko svita in konsolidacija dobiva konkretnije oblike. Mednarodno življenje kaže novo stopnjo svojega napredka. Pripravlja se velika mednarodna konferenca, ki se bo pečala z gospodarsko stranjo splošne konsolidacije. Bilo bi nespametno, če bi se udajali vselemu optimizmu in pričakovali, da se naenkrat raziskre v tem nasičenem in smrdljivem ozračju iskre resnične mednarodne vzajemnosti, resničnega sporazuma in načelnega obnavljanja človečanske solidarnosti. Oni, ki iščejo v povojni dobi idej, pravičnosti in etike, bodo tudi izza vseh teh konferenc razoračani in praznih rok. Konferenca v Washingtonu ni ustvarila večnega miru, a prinesla je sporazum, ki bo preprečil vsaj eno vojno. Konferenca v Genovi ne bo zbližala evropskih narodov in jih združila za solidarno delo, a odprla bo vsaj eno pot k zbližanju in solidarnosti. To, kar narekuje zapadnim narodom skrb za obnovo srednje in vzhodne Evrope, ni nič drugega kot lastni interes. Napredek pa je že v tem, če se ta interes postavi v nekako ravnotežje z interesi drugih narodov in če pridejo vsi narodi v nov kontakt, ki bo nedvomno vplival na razvoj v smeri narodne solidarnosti.

Prerod ali propast?

Mislamo, da vsi ti pojavi pričajo dovolj jasno, v kakšnem stanju se nahaja oni del sveta, katerega usoda je tudi naša usoda. Ne izpustimo nikdar izpred oči, da so se med grmenjem topov, ki je pretresalo Evropo v dobi svetovne vojne, pretrgale zaveso v hramu zgodovine in da bodo zanamci od 1. 1914.—1918. šteli novi vek svetovne zgodovine. Borba med starimi, predpotopnimi naziranjmi, ki so se izživelila in med novimi naziranjmi, ki so bila nedavno krščena z ognjem in krvjo, se bo nadaljevala z vso vehemenco v bodočih desetletjih. Washingtonska konferenca enako kot bodoča genovska konferenca kaže življenjsko krizo današnjega političnega sistema. Dejstvo, da obstoja ta kronična kriza, je že samo na sebi epohalnega pomena. Stojimo na križišču, vevlažnem križišču in pot, ki jo bodo šle vse države v območju zapadne civilizacije, je bodisi pot propasti bodisi pot preroda.

Miniatura svetovne krize v Jugoslaviji.

Tudi v naši domovini vidimo vse miniaturne pojave te krize, ki danes pretresa življenje večjih in manjših evropskih narodov. Naša konsolidacija je ne glede na specifične domače probleme del evropske konsolidacije. Tudi pri nas so v krizi vprašanja, ki so doslej izpolnjevala naše nacionalno življenje. Tudi naš narod pretresa jo povojne posledice, tudi on išče na križiščih pot preroda in vsesplošne obnove. O tej krizi nam priča vse naše javno življenje, naša politika, naše gospodarstvo, naš socialni razvoj, na-

se duševno in moralno življenje. — Ozdravljenja pa ne moremo iskati izključno v samem sebi, marveč v okviru velikega programa, pred katerega je postavljena vsa današnja Evropa.

Dr. Pavel Turner — osemdesetletnik.

Včeraj in danes so hitele množice odličnega mariborskega občinstva, so hiteli zastopniki vseh kulturnih in humanitarnih društev v Petrovo selo, da izrazijo svoje veselje nad tem, da je doživel g. dr. Turner osemdeset let čil in krepak, da pa mu izrečejo tudi svoje želje, naj ga ohrani usoda do skrajnih mej človeškega življenja.

Visoko zdravnan sprejema slavljenec ta voščila, se ljubko zahvaljuje, povabi svoje čestilce k kupici vina in skrbna gospodinja prinese brž tudi kaj prigrizka.

Človek se zagleda ves zavzet v častljivo postavo in v duhu prehititi vse zgodbe, ki so mu znane iz vseh teh osemdesetih let, zgodbe, ki jih je preživel in na katere gleda lahko s ponosom gospod slavljenec.

Saj pa tudi ni mala stvar, da pride fant, skoraj da brez sredstev v svet, ga prehodi širim, spozna tuja ljudstva, tuje naprave in razmere, jih prouči in vzljubi ter se vrne v domovino kot — mecen...

Pozno je že bilo, ko je šel mali Pavel iz samotne, a njemu drage rodne pohorske hiše, ki je spadala pod Framsko župnijo, študirat; saj prej je bil odločen za delavca, kakor so bili drugi sovrstniki njegovi. Vozil je kamenje za Betnavo in v nekistrašni noči, ko je moral prenočiti pod vozom, si je nakopal revmatizem z vsemi posledicami, ki ga mučijo še do današnjega dne. Obiskoval je mariborsko gimnazijo, dokler ga ni pregnal nestrpni katehet iz Maribora. Študent se je podal na Reko, kjer je spoznal profesorja Trdino. In ne v malo korist naši literaturi! S pomočjo Turnerjevo in Hudovernikovo so mogli izhajati Trdinovi spisi. Po gimnaziji je hotel spoznati v prvi vrsti angleške razmere. Zato je vstopil v Hullu kot trgovski pomočnik. Ni se motil. Angleške razmere so mu tako ugajale, da je sklenil — kakor je v Zori l. 1872. sam rekel — da se gre na Angleško ženit. Pa do tega ni prišlo. Prišel je v London kot domači učitelj, potem na Dunaj k rodbini Welsersheim, Giulai in konečno Pallavicini. S svojimi varovanec je prepotoval vso Evropo od skrajnih mej severne Skandinavije Švice, Angleške, Francoske, Italije, Rumunije, Rusije in še lep del Afrike zlasti Egipt. Povsod pa se je spomi-

njal svoje male domovine ter ji posiljal pozdrave v obliki dopisov za takratne liste: Bleiweisove Novice Celovškega Slovence, Zoro, Slov. Narod. Kako so ugajali njegovi dopisi razvidimo že iz tega, da so hiteli participirati na njihovem slovesu tudi drugi pisatelji, ki so si izposodili njegov prevodni Ahasverus ter prideljali le še skromno rimsko številko II. in III.

Nekaj čudnega je Turnerjeva usoda. Vedno je bil daleč iz domovine in vendar z domovino ta tako trdno zvezan. Z vsemi veljaki v domovini je bil v najživahnejši in kar posebej naglašamo, v najvažnejši korespondenci. Hvala Bogu, g. dr. Turner to korespondenco, ki nam bo še odkrila marsikatero tajnost naše literarne in politične zgodovine, skrbno čuva. Tukaj ne mislimo samo na Turčičeva in Aškerčeva pisma... Omenjamo samo še, da je bil g. Turner dopisnik raznih ruskih listov in sam Bog ve kako je prišel v stik s slavnim Gladstonejem ter hrani baje tudi njegova pisma...

Lepo je bilo njegovo življenje in ni čuda, da se ozira s takim ponosom nanj. Saj je bilo res polno pravih pravcati doživljanj, ki so mu bogatili njegovo znanje in duševno življenje. Prava uteha mu je bila, da mu je usoda naklonila tudi toliko posvetnih sredstev, da je mogel pomagati nadarjenim, a podpore potrebnim rojakom. Lepa in znamenita imena so nastala z njegovo podporo, a hvaležnosti je on sam malo občutil; pa saj je tudi ne pričakuje in zahteva. Zato mu je tem večje veselje, ko se ga semeterja spominja kaka odlična osebnost; kajti vsakdo je lahko opazil, da se ob takih prilikah vedno najde še kaka minuta za obisk v Petrovem selu....

Mi, mariborski Slovenci, praznujemo z njim današnje slavlje. Že ko je nastopil svoje osemdeseto leto, ga je imenovalo Zgodovinsko društvo častnim članom, sedaj pa, ko ga je dovršil, je storilo isto dolžnost društvo Dijaški dom. Oboma društvoma je bil g. dr. Turner vedno iz srea naklonjen. Da se ga spomni tudi Glasbena Matica, Sokol, Čitalnica, Drmaatično društvo, šolska mladina, o tem ni nobene dvoma. Saj g. Turner je bil vedno vnet za vse lepo in blago; pomagal je rad z besedo, a še rajši z dejanjem. Zida si sam s svojimi nesebičnimi deli spomenik, ki bo še dolga dolga desetletja pričal o blagem sreu tega folklihi vrlin polnega moža. Tudi mi mu moremo samo želeči z drugimi častilci, da nam ga dobro nebo ohrani še do skrajnih mej človeškega življenja!

Dr. P. St.

Doc. dr. I. Matko:

Vzroki padca umrljivosti na Angleškem.

„Salus populi suprema lex esto!“
(Ljudsko zdravje bodi najvišji zakon!)

V obče je znano, da se narodi razločujejo drug od drugega ne samo po jeziku, ampak tudi po šegah, nazorih, značajih itd. O Francozu govorimo, da je duševni iniciator par excellenc, da se pa uvrsta peča z izpeljavo idej. Nemec imponira ker vtelesuje ideje, jih vriva v sisteme in prikretno je za prakso. Anglež pa slovi po svoji stoječi mirnosti, malo besednosti in pred vsem po svojem praktičnem razumu in zdravem pojmovanju. Kot dober praktik, ki ne prihaja rad praznih rok domov, je znan v politiki in na drugih poljih. Malo znano pa je njegovo delovanje v medicini, akoravno zasluži ravno tukaj premnogokrat naše občudovanje in priznanje. Da pa je tako, je pač krivo, da smo skoraj vsi v naši bližnji učenci nemškega naroda in smo videli samo njegove dobrine in pri tem pozabili, da eksistirajo na svetu še drugi kulturni, morda še večji narodi. Za današnjo hobo, ki je izvanredna že sama po sebi, in zahteva mnogo reform, bi pač bilo dobro, da se malo dalje ogledamo po svetu in prenesemo dobro na svoja domača tla!

Oglejmo si torej delovanje Anglije na polju pobijanja jetike. V 18. stoletju se je obče prštevalo jetiko li-

kužnim in prenesljivim boleznim, ki je povzročena po nevidnem bitju. — Strah pred okužbo je tudi oviral v tem stoletju anatični študij te bolezni. O slavnih učenjakih Valsalvi in Morgagni-ju je znano, da sta se bala sekcij za jetiko umrlih ljudi. — Laennec, znan francoski zdravnik, ki je podlegel l. 1826. jetiki, je bil prepričan, da se je inficiral pri raztelesenju jetičarjev.

Vkljub temu, da je bila že takrat obče razširjena sumnja o nalezljivosti in prenosu jetike od človeka na človeka, se ni poslužila nobena država tega spoznanja v obrambo svojih ljudi. Izjemo dela le ukaz kralja neopolitanskega iz l. 1720., da so dolžni zdravniki naznaniti vse slučaje jetike, da se morejo sežgati obleke in mobilje takih bolnikov in stene okuženih stanovanj umiti z citronovo kislino. Še korak dalje je šla Anglija o izrabi omenjenega spoznanja in se je že l. 1814. odločila za ustanovitev posebnih bolnic za pljučnoboletne, da s tem omeji okužbo po jetičnih. Skoraj neverjetno se glasi, da je že 23 let poprej (l. 1791.) ustanovila ob vzhodni morski obali prvo zdravilišče na svetu za skrofulozne otroke in za bolne na sklep in hrbtenični jetiki. Poprej pa je znano, da je, kako je Anglija prišla do tega velevažnega koraka, ali je to storila pod vplivom Rousseau-vega k. a. Na- zaj k naravi, ki je ravno takrat spreletaval Evropo, ali pod vplivom takratnih, strastnih raziskovanj na polju optike in fizike, ali je to storila

Da bomo narod poštenjakov...

V Ljubljani se vrši danes veličko zborovanje, ki ima namen pripraviti akcijo za npravni prepoved naroda. Zbrali so se plemenito misleči pristaši vseh struj in strank, da se sporazumejo za skupno borbo proti onim zlom, ki našemu narodu izpodjedajo življenjske korenine. Lep je ta sporazum in je samo želeči, da bi rodil obilo sadu.

Če se pogledimo v današnje življenje, če analiziramo našo dobo, ki kaže toliko kaotičnih pojavov, tedaj spoznamo: Vojna je dala človeku mnogo živalske svobode, a hkrati tudi močan čut za spiritualnost življenja. Človek je moral postati zver, besna in ostudna zver, da se je lahko ogabil samemu sebi in zahrepenel po plemenitosti. Enostavni, goli materializem je zadnja desetletja zrevolucioniral intelekt širjih slojev, ni pa mogel dvigniti notranjega človeškega življenja, ni mogel zadovoljiti finejših in čistejših potreb, ki niso gola mehanska funkeija, ki obstojajo za slehernega človeka, pa naj se vrše kemični in biološki procesi na ta ali oni način. Ne glede na današnjo znanstveno in filozofsko vrednost materializma, je gotovo eno: danes je njegova podlaga izpodbita! Človeku se hoče več kot samih atomov in molekulov; hoče se mu ljubezni, toplega človeškega srca, idealov, tradicij in vsega drugega, kar zadovoljuje njegovo čustveno stran, njegovo voljo.

Na razvalinah tega mehanskega pojmovanja o človeku vstaja novo, plemenitejšje pojmovanje, ki računa s psihologijo, z vsemi potrebami in finisami duše. To novo pojmovanje vzbuja tudi nove etične težnje, ki se lepo zrcalijo v organizaciji za npravni prepoved naroda. Mimogrede bodi omenjeno da imajo durgi, večji narodi že zdavnaj celo vrsto podobnih organizacij pod raznimi imeni in z različnimi programi, a z istim ciljem. Mi smo mali in skromni, zato je dobro, če strnemo svoje moči. Velike so naloge, ki čakajo ravno naš narod in njegove voditelje.

Statistika ki so jo nedavno objavile državne oblasti, zlasti ona o alkoholizmu, nezakonskih otrokih in naraščanju kriminalistike v Sloveniji, je kričeča obtožba proti sistemu našega javnega življenja. Tu je treba močne protiakcije, koncentracije vseh pozitivno-etičnih sil našega naroda.

Problem moralne obnove pa je skrajno kompliciran. Ker posega v vse panoge javnega življenja. To je problem vzgoje v ožjem in širšem smislu, problem ekonomske, socialne in administrativne obnove, problem dela in dejanskega napredka narodnega živ-

vzela za vzgled nauke zgodovine. Kajti starim narodom, daleč pred Kristovo dobo, je bil dobro znan učinek solnčnih žarkov, zraka ter solnih kopeli na jetiko in druge bolezni. N. pr. od starega Hippokrata (umrl 212. pred Kristom, ki je bil največji zdravnik in ne prekosljiv opazovatelj sveta) vemo, da je že izpostavljaj svoje bolnike z ravnami, jetiko itd. solnčnim žarkom. — Prava solnčna kopališča pa so umotvor Grkov, ki so jih nazivali »Heliosis« in ustanavljali na terasah svojih hiš, pred vratami tempeljinov in tudi na prostem. Izkopine pri starem svetišču Aeskulapa v Epidaurusu so odkrile dolgo, proti jugu obrnjeno solnčno ležišče, ki je bilo v zvezi z bolnicami. Slične naprave so imeli tudi Rimljani. Njih »Solarium« je bil stalen del vsake hiše in slike iz Pompeja pričajo o terasah na hišah za odpočinek in solnčenje ljudi. Rimljani so ustanavljali slična solnčna ležišča tudi v kopališčih in na drugih javnih krajih.

Vse te in slične naprave v prid ljudskega zdravja, katere je čuval stari rod, so izginile tekom preseljevanja narodov in srednjega veka ter zapadle pozabljenju. Po 17. stoletju jih je zopet odtegnil v življenju vedoma ali nevedoma praktičen Anglež! Njegova zasluga je tudi, da se je uveljavil paviljonski sistem v bolnicah za jetične, ki rabijo zrak in svetlobo. Že l. 1869. je Anglija zgradila na otoku Wight bolnico, obstoječo iz 10 paviljonov, ki je še danes vzgled vsled

Vendar pa bo odbor za npravni prepoved storil mnogo dobrega že s tem, če bo gojil med narodom sistematično pozornost za etične vzore in cilje; če bo skušal prekrasiti vse naše slje s svežim, delotvornim idealizmom in ozdraviti tiste sicer nepokvarjene ljudi, ki pod pritiskom današnjega mamonizma dvomijo o poštenosti in idealnem smislu človeškega življenja.

Temeljni problem našega npravnega prepoveda je **alkoholno vprašanje**. Brez korenite reforme na tem polju je iluzorna vsaka resna akcija za npravno preorientacijo v mišljenju in življenju naroda. Posledice nenavadno visokega konzuma alkohola segajo daleč na ona področja človeškega življenja, kjer jih ne more zajeti oficijelna in neoficijelna statistika. To so področja čisto notranjega duševnega življenja, rekel bi, področja narodne psihe. Kako drugačno bi pač bilo naše narodno življenje, če bi ne bilo med nami toliko fizične in miselne pijanosti!

Povrh tega obstoja cela vrsta drugih problemov, med njimi: vzgoja k seksualni vzdržnosti, vzgoja k materinstvu in očetovstvu, kratkoma: vprašanje družine. Družina mora biti žarišče zdravega, poštenega življenja, krepka opora narodnega napredka. Tudi tu je treba mnogo idealnih ljudi, ki bodo brez enostranskega fanatizma s finim umevanjem posvetili v glavnino seksualnega čustvovanja in dali zlasti mlademu človeku trdnost in značajnost.

Važen organ npravnega prepoveda bo pač časopisje, zlasti politični listi. Če bodo pa stavili gotovi ljudje nesmiselne pogoje, kot smo jih slišali te dni, češ, kdor ni z nami, je naš nasprotnik in imamo pravico, da ga opusjemo ostudimo pred drugimi ljudmi in prikazemo v kar najslabši luči, tedaj je sporazum nemogoč. Niti boljševiden niti verski fanatizem niti kakšen drugi ekstrem ne more ubiti v današnjem človeku individualnosti in iz te nujno izhajajoče svobode prepričanja in vesti. Kdor hoče s surovimi sredstvi vsiliti svojemu bližnjemu drugo prepričanje — ta slabi v človeku etični interes in profanira lastno mišljenje. Politično verstvo, kakor ga vidimo v naši domovini, zastruplja naravni religiozni čut, meša pojme in povzroča konfuznost. Ne boj proti ošabam, marveč boj za načela — ti bodi geslo treznega politika in javnega delavca sploh. Življenje je samo ni sebi neprestani kompromis. Iskanje — ne pa posedovanje absolutne resnice to je pot duševnega razvoja človeštva.

Redkokje rase v naših časih neznane rastlina — srčna kultura. Tam, kjer rase, kjer poganja njeno cvetje — bodite previdni in je ne teptajte, marveč

svojih sanitarnih naprav. Vsak bolnik leži v svoji sobi in vsak paviljon im prostorno dvorano za shajališče itd.

Poleg tega je Anglež kot prvi na svetu že v začetku XIX. stoletja sprevidel, da je vsako plodonosno delovanje na zdravstvenem polju izključeno brez dobre in točne statistike. K temu velevažnemu naziranju je dospel po nedostatkih, ki so se pojavili vsled prehitre industrijalizacije dežele in prebrzega razvoja mest. V naglici se je takrat zidalo vse navprek, brez kanalizacije, oskrbe mest in hiš z pitno vodo itd. Posledica hitrice je kmalu sledila: zvišala se je vmrljivost in leta 1832. izbruhla kuga je zahtevala hertombe žrtve! Pri občem vmiranju se je zdrnil Anglež iz svoje itargije in se odločil z njemu lastno energijo za odstranitev nastalih nedostatkov. Tim lažje je bilo delo, ker so že takrat vodila nekatera mesta statistiko glede vmrljivosti, vzroka smrti itd.

V početku je bil dosegi stavljenega cilja kvaren večni boj med obema takratnima angleškima principoma. Na eni strani je stala država, ki si je pri svojala pravico čuvanja ljudskega zdravja potom ukazov, zakonov in naredb, njej nasproti je stal državljani Anglež, ponosen na svojo državljansko svobodo in pripravljen braniti kar največjo osebno prostost v vseh upravnih in policijskih vprašanjih. — Kot povsod je tudi tukaj zmazal zdrav angleški razum in medsebojen boj je postal največjega pomena za socialno evolucijo celokupnega naroda, ker se

Dvigajte to čudodelno rožo »od katere je duša bolna in brez katere ne ozdravi« — dvigajte jo v svojem lastnem interesu, da se naučite solca in vas vsaj razveseli s svojo čisto lepoto. . .

I—us.

Politične vesti.

* **Trockij za nadaljno oboroževanje.** Dne 16. jan. se je vršila otvoritev zasedanja moskovskega sovjeta. Trockij je poročal o mednarodnem položaju ter je med drugim izjavil: Ker lahko Francija na konferenci v Genovi vodi napram Rusiji pomirljivo politiko, lahko pa tudi naščuva obmejne države proti Rusiji, je potrebno, da našo obrambo še nadalje izpopolnjujemo. Glede ameriškega stališča v vzhodno-azijskem vprašanju je izjavil, da Zedinjene države rade vidijo, da postajajo Japonci v Sibiriji čimdalje bolj zasovraženi, ker upajo na ta način, da dobe v Sibiriji dobrega zaveznika proti Japoncem. To je pa le njegovo osebno mnenje, s katerim se večina nje sovih tovarišev ne strinja.

* **Poljski in jugoslovenski poslanik pri Heinischnu.** Poljski poslanik Lasochi ter jugoslovenski poslanik Popović sta izročila v četrtek avstrijskemu zveznemu predsedniku dr. Heinischnu svoje poverljive listine. Pri izročitvi so se izmenjali prijateljski nagovori. Z jugoslovenskim poslanikom so pristostvovali izročitvi tudi legacijski tajniki Rabić, dr. Boly in Pelivanović, vojaški ataše Tomašević ter vicekonzul Bernot. Pri prihodu in odhodu je izkazala poslanikom čast častna stotnija, godba pa je igrala generalno koračnico.

Zanimivosti.

Goska z zlatimi jajci. — Kaznovana prevzetnost. — Smrt kralja ciganov.

Pripovedka o kokoši, ki leže zlata jajca, je bila že davno znana. Nedavno pa se je razširila vest o neki goski, ki ima baje isto hvaljevredno lastnost. Srečen lastnik te goske je Anglež Stuart Bone, v Antipokiji. Pred par meseci mu je prinesel njegov rojak iz Sirije, lepo, mlado gosko, ki naj bi mu sinčila za božično pečenko. Priporočil mu je še pri odhodu, naj jo do božiča dobro hrani, pa bo imel mastne prazdnice. Anglež je bil lepega daru kajpada zelo vesel ter je pital gosko z najljubšimi zalozaji. Imenoval oziroma krstil je gosko na ime Avgust ter postal žnjo, kakor je najboljši znal je vedel. Čas je minil in Božič se je vedel bolj bližal. Napočil je sveti večer in dražestna goska je izdala svojo plemenito gosjo dušo pod kuharjevim nožem. Prenesli so jo v kuhinjo, jo z

je vnela slednjič zdrava konkurenca med državno oblastjo in privatnikom!

Kot rečeno je Angleška že ob času velike kuge zbirala statistične podatke, ki so pa bili povsem netočni. Na mnogih krajih se sploh ni registriralo v drugih se je vodil le pomankljiv popis. Zaradi tega je Angleška prva na svetu l. 1836. ustanovila poseben centralni urad za zbiranje življenske in smrtne statistike in leto pozneje je kraljica Viktorija podpisala ukaz, da se morajo v celi državi javiti vsi smrti ali slučajni vzroki smrti. Morda se večjega pomena je bil statističen urad, ustanovljen od W. Fahra leta 1839, ki je vse te podatke zbiral in jih objeloval vsakih deset let. Sestava teh podatkov je tako izvrstna, da še danes tvori dragoceno podlago vsakega študija o vplivu tal, stanovanja, poklica itd. na življensko dobo. Glavno pa je bilo, kar je odkrila statistika takoj prvo leto da je tim večja umrlivost med prebivalstvom čim slabši je njegov gospodarski položaj in čim bolj so zanemarjene zdravstvene razmere.

S tem spoznanjem je dobil Anglež neprecenljivo orožje za boj proti knžnim boleznim, ki pred vsem odločajo višino umrljivosti kakega naroda. In angleški narod se je začel zanimati že pred 80 leti za životarjenje in zdravstveno stanje revnih in delavskih slojev.

L. 1840. je izvolil parlament iz svoje sredine Committee on the health of Towns, da študira vprašanje o zbolj-

vrelo vodo poparili in oskubili. Goska je bila debela in mastna, da jo je bilo kar veselje gledati. Se večje pa je bil začudenje, ko se je pričela ob takih priklakah običajna operacija, ter so ji razparali želodec. V njem so našli več koščkov temne kovine. Ko so jo obrisali in očistili, so se prepričali, da je bilo čisto zlato. Takih koščkov je bilo v želodcu dvaindvajset. Lastnik mastne pečenke, ki je bil vsled tega še bolj vesel, je poklical k sebi par Arabcev, ter jih vprašal, če so že kedaj slišali povest o goski, ki nosi zlata jajca. Odgovorili so mu seveda, da pri njih še do sedaj o kaki goski ni ničesar znanega, pač pa so že slišali o kokoši, z zlatimi jajci. Bone je dolgo razpravljal z Arabci ter jih je končno prepričal o nesreči, ki ga je zadela, ker je svojo gosko prerano zaklal, kajti čež par mesecev bi bila nesla zlata jajca. Poslal je svojega sluga k zlatarju, da preveri vrednost najdenih zrn. Kmafu so se vrnili Arabci, češ: Valah, efendi, dahab! To je res čisto zlato. Vest je šla od ust do ust in kmalu je govorila vsa okolica o Boneovi goski, ki je zares imela zlata jajca. — Toda, kako je prišla goska do zlata? Stvar je popolnoma enostavna. Goska je zagledala luč sveta v mali vasi, skozi katero teče mali potok, ki se izliva v reko Orontes, ter ga imenujejo domačini Nar el Kasarat. V tem potoku so domačini dolgo časa izpirali zlata zrna. Ko se je med njimi pojavila neka občesna bolezen, so to opustili, misleč, da izvira bolezen od te vode. Med tem časom se je nabralo v potoku precej zlata. Goske so se hodile v ta potok kopati ter seveda z vodo popile tuintam tudi kako zlato zrno, ki je na ta način prišlo tudi v želodec te goske. Toda Arabci so raje verovali v bajko o goski z zlatimi jajci ter pomilovali Angleža, ki je radi božične pečenke prišel ob toliko bogastvo.

V Monakovo je prišel nek Francoz, kjer je kupil lepega psa ter stopil z njim v bližnjo gostilno, da si z dobrim zagrižajem kupi njegovo pasjo zvestobo. Zase je naročil mastno svinjsko pečenko in ker z dobro tujo valuto založen Francoz v Nemčiji pač prav lahko izhaja, je tudi za svojega psa naročil svinjsko pečenko. Natakara ga je sprva začudeno pogledal, pa, kakor da bi se bil nečesar domislil, je odšel ter mu prinesel zaželeno pečenko. Nemški gostje-domačini so nevoljni opazovali prevzetega tujca, in njegovega psa in marsikateremu so se cedi le slino po okusno dišeči pečenki, ki je izginila v pasjem žrelu. Ko je prišlo do računa, je zaračunal natakara pečenko za gospodarja po 15 mark, pečenko za psa pa po 15 — frankov.

Sanju socialnega stanja omenjenih slojev. Komisija je prišla do zaključka, da je treba v svrhu sanacije ne- zdravih razmer pred vsem zakonov o kontroli hiš ter stanovanj in specijelnih zdravstvih svetnikov in inšpektorjev, da nadzorujejo narod!

Na podlagi teh predlogov je izšel l. 1848. prvi, precej obširen sanitetni zakon, ki tvori še danes delno podlago angleški zdravstveni zakonodaji. Public Health Act vsebuje vse tedanje sanitarne določbe in določa ustanovitev centralnega zdravstvenega urada (General Board of Health), ki tvori najvišjo administrativno inštanco s pravico, da nastavlja potrebno število vladnih komisarjev (Superintendent Inspektors). Državo deli v zdravstvene distrikte ali okraje, ki naj volijo iz sredine davkoplačevalcev in posestnikov krajevni zdravstveni urad (Local Board of Health). Ta imenuje skušenega zdravnika zdravstvenim uradnikom (Officer of Health). Krajevni urad je dobil nadalje važno pravico, določiti izvanredne davke za kritje stroškov, nastale vsled sanacije nedostatkov.

Vključ temu, da je bil zakon z leta 1848. kar najglobljeje zamišljen in že odgovarja v marsičem modernim zahtevam, se ni mogel uveljaviti, ker ni bila ustanovitev krajevnih zdravstvenih uradov obligatorična ampak fakultativna. Ustanovili so se po zakonu le tam, kjer je urad zahtevalo najmanj ena desetina vseh davkoplačevalcev ali pa tam, kje rje presegala umrljivost 23 promilov. (Dalje prih.)

Francoz je sprva temu računu ugovarjal, ko pa je zapazil grozeče obraze gostov-domačinov, je hitro plačal ter jo popihal. Pasja pečenka mu je prišla presneto draga in na tihem je sklenil da si takih »špasov« tudi v državi z najnižjo valuto ne dovoli več.

V Detroitu je umrl kralj ameriških ciganov, cigan Josip Eli, ki je vladal severnoameriškim ciganskim plemenom. Njegov sin in naslednik Peter Eli bo kronan, čim minejo pogrebne svečanosti. Mrtvega kralja prepeljejo v Chicago, kjer bo pokopan s vsemi častmi ciganskega kralja v skupni grobnici ciganske dinastije.

Hrvatsko vprašanje

Novi notranji minister g. dr. Voja Marinković je podal že drugo izjavo o svojem stališču v hrvatskem vprašanju. To izjavo je prinesla zagrebška »Riječ«. Citiramo najznačilnejše odlomke:

Neverjetno je, da nikdo ne uvideva težke situacije na Hrvatskem in dane spozna, kako dragoceno bi bilo ozdravljenje tamošnjih razmer za napredek cele države. Nedvomno je, da mora današnja in vsaka druga vlada posvetiti izv. hrvatskemu problemu najresnejšo pozornost in vso svojo skrb. Brez lojalne, zanesljive — in da se tako izrazim — navdušene kooperacije Hrvatov ne more naša država vršiti svojih nalog nasproti celokupnemu narodu in svojega zgodovinskega poslanstva na jugovzhodu Evrope. Vsakomur, kdor umeva vso težo problema, pa je ravno tako jasno, da se problem ne da rešiti po nobenem a priori napravljenem receptu, kakršni dames krožijo na vseh straneh. Ta problem je čisto psihološki in baš radi tega se lahko rešuje in reši samo potom neprestanega in pazljivega konsultiranja narodnih mas. Mi smo zneženiz vseh strani, odrasli in vzgojeni smo bili pod različnimi okolnostmi, imamo razne mentalitete. Mi se ne poznamo in ne razumemo. V teh treh letih smo se na naglo roko nekoliko seznanili, to pa je samo polovično znanje, ki je najbrž še slabše kot nepoznavanje; to znanje nas bolj odtuja kot zbližuje. Če res ljubimo svojo domovino in svoj narod, tedaj moramo iti preko vseh svojih predsodkov in si prizadevati, da drug drugega spoznamo in razumemo. Konsultiranje ljudstva je najzanesljivejši in najneposrednejši način, da izvemmo ljudske težnje, želje in ambicije, da ugotovimo, kaj ljudstvo pravzaprav hoče in česar noče, ter koliko hoče ali noče. Ravno s tega stališča, če se namreč hrvatsko vprašanje smatra za najvažnejši problem naše notranje politike, je treba ustvariti v kar najkrajšem času možnost normalnega konsultiranja naroda.

To izjavo je narekoval notranjemu ministru duh pomirljivosti in resnega umevanja hrvatskega problema. Upati je, da bo na srbski strani vedno več tega duha. Z ozirom na velike ekonomske koristi, ki jih imajo ravno Hrvati, zlasti Zagreb, v močni in veliki državi in katerih bi ne imeli nikdar, če bi se osamosvojili, je upati, da bo tudi v vrstah Hrv. bloka jenjavala besna strast, ki danes podi njegovo politiko v nezdave ekstreme.

Papež Benedikt XV. zbolel.

TIP Rim, 19. januarja. Po zanesljivih vesteh je papeževa bolezen vendarle nekoliko vznemirljiva. Temperatura je narasla na 39.9 Bronhijalni katar napreduje. Ker je papež že v visoki starosti, se je bati komplikacij.

DKU Rim, 19. jan. (Stefani). Danes dopoldne se je mudil pri papežu prof. Bignami in imel konsultacijo s papeževim osebnim zdravnikom Batistini-jem. Bignami je potrdil dijagonozo in ugotovil, da je obolenje bronhij čisto normalno ter ne daje nobenega povoda za vznemirjenje. Popoldan sta oba zdravnika obiskala bolnika ter na to izdala sledeče poročilo: Tudi danes popoldne ni bilo v bolnišni svetega očeta nikake pomembne izpremembe.

Dnevna kronika.

— **Inserentom v pojasnilo.** Novi inseratni davek je oplasil večino naših inserentov tako, da zadnje čase ne inserirajo več, to pa ni umestno. Davek sam na sebi ni velik, pri našem protestu je šlo v prvi vrsti za principijelno stališče proti temu davku, ne pa morda proti pretirani višini, v glavnem pa proti obdačenju neplačanih objav. Davek na oglase je sam na sebi tako nizek, da ga inserant skoro ne čuti. Za oglas do 20 kvadratnih cm se plača le 50 p. za oglas 20—50 cm 1 Din, za oglas 50—100 cm 3 Din za one nad 100 cm² pa 5 Din. Da pa oni, ki inserirajo v našem listu ne bodo niti za ta davek oškodovani, je uprava odobrila pri računovanju oglasov stare tarife, kljub temu, da jih je večina drugih listov znatno zvišala. Inseriranje v našem listu je torej kljub davku jako ceno, sploh najcenejše. Posebno pa opozarjamo inserente na oglaševanje pod malimi oznakami ter v nedeljskih številkah, ki so zelo razširjene in ki izhajajo v znatno večji nakladi. Poleg nedeljskih številk pa so najbolj razširjene torkove.

— **Zvišanje takse za igralne karte in domine.** Po sklepu zakonodajnega odbora narodne skupščine je pristojbina isto postavko 236 zač. zak. o državnih trošarinah, takšna in pristojbinah s 1. jan. 1922. povišana od 15 na 30 Din. Vsled tega se morajo vse igralne karte in domine, ki bodo na ozemlju naše države dne 1. jan. 1922. ponovno žigosati. Razliko takse 15 Din. je treba plačati najkasneje do dne 1. febr. 1922. Žigosanje se bo vršilo pri davčnih uradih. Lastniki kart in domin morajo zaradi žigosanja vložiti pri pristojnem davčnem uradu pismo nekolekovanu prijavo, v kateri morajo navesti, koliko že rabljenih in koliko še nerabljenih iger, kart in domin prinesejo v žigosanje. Prijave je vložiti posebej za že rabljene in posebej za še nerabljene karte in domine. Zoper stranke, ki ne bi predložile prijave in ne bi plačale takse do dne 1. febr. 1922., se bo kazensko postopalo. — Ta kazen znaša za vsako igro — razen redne takse in zaplemba blaga — desetkratni znesek prikrajšane takse.

— **Sprejem gojencev v strojno šolo vojne mornarice.** Vojno ministvo, oddelek za mornarico, razpisuje tečaj za sprejem gojencev v strojno šolo vojne mornarice v Gjenoviču (Boka Kotorska). Lastoročno pisane prošnje se morajo poslati najkasneje do 30. aprila 1922 komandantu strojarske šole ratne mornarice v Zeleniki, Boka Kotorska, Dalmacija. Prošnji se morajo priložiti spričevalo o državljanstvu, starosti, dosedanjim izobrazbi, navadnosti, dalje dovoljenje staršev oziroma varuha, dokaz, da je prosilec bil najmanj dve leti v železarski obrti, zdravniško izpričevalo in izpričevalo o samskem stanu. Sprejetih bo do 70 gojencev, ki se bodo po dovršenem 18 mesečnem tečaju uvrstili v vojno mornarico kot strojniki, oziroma elektriki.

— **Zakaj ni teletine?** Iz okolice smo prejeli: Marsikdo se dan za dnem vprašuje zakaj ni teletine; odgovor na to vprašanje pa ni tako težak kakor iz gleda na prvi hip. Mesarji in živinski barantari prodajajo namreč vsa teleta v hotele in boljše gostilne, ki se ne mejnijo za maksimalne cene, ampak plačujejo po »vsaki ceni« samo da dobe. Mesarji pri tem več zaslužijo, si pa tudi prihranijo mnogo dela, ki bi ga imeli z nadrobno razprodajo. Če je to postavko je drugo vprašanje. Mi mislimo da ni in da bi se moralo takim mesarjem in špekulantom kratkoročno odvzeti koncesijo. Mesar, ki kupljeno živino ne prodaja sam v svoji mesnici po kosih ni obrtnik, ampak verižnik in takim ljudem bi se moralo odločno stopiti prste.

— **Sodna razdelitev apaske kotline.** Ministrstvo za pravosodje je razdelilo Apaske kotline na sodne okraje Gornja Radgona, Sv. Lenart in Maribor. K okrajnemu sodišču Maribor pripada občina Sladki vrh, k Sv. Lenartu občine Dražen vrh, Lokavec, Rožengrunt, Sčavnica, Velka in Trata vsi drugi kraji pa pripadajo k Gornji Radgoni.

— **Imenovanja živinozdravnikov.** Za definitivne so imenovani živinozdravniki: Josip Kodre v Zalcu, Fr. Lobnik v Gornji Radgoni ter Fr. Veble v Konjicah in sicer v IX. činovnem razredu državnih živinozdravnikov; Fr. Baš v Mozirju, Anton Sok v Dol. Lendavi, Pavel Kolenc v Dravogradu in Anton Močnik na Prevaljah pa v X. činovnem razredu.

— **Premeščenja v poštni službi na Štajerskem.** Premešcene so: oficijantke Vida Modic iz Kočevja v Celje, Heda Grahek iz Pragerskega v Kočevje, Jakobina Kolbe iz Celja v Ormož ter Frančiška Turk iz Konje v območje poštne ravnateljstva v Novem Sadu. Začasno je upokojena oficijantka Ana Bergant v Konjicah.

— **Prostovoljno gasilno društvo v Studencih** pri Mariboru, priredi dne 4. februarja 1922. pustno veselico v gostilniških prostorih gospoda Franja Trofenika na Studencih, Aleksandrova cesta št. 25.

— **Iz učiteljske službe.** Za učitelja v Hočah je imenovana Terezija Zevnik, v St. Liju v Slov. goricah Marija Roth, v Limbušu Franja Hribarjeva, pri Sv. Lovrencu nad Mariborom pa Pavla Troha. Za nadučitelja pri Sv. Križu nad Mariborom je imenovan Franjo Kugler, za učitelja in voditelja pri Sv. Miklavžu na Dr. p. pa Avgust Rozman. Nadalje so imenovani za učitelje: Fran Krbhlanek v Pobrežju, Ivan Jordan, Drago Rustija, Matija Zalar in Ana Rober v Radvanju, Aleksander Alt, Franc Roškar in Albert Plauer v Studencih, ter Ana Hren, Franja Rebolj in Josipina Mlinarič za učiteljice na dekliški osnovni šoli v Studencih. Za učiteljico v Razvanju je imenovana Antonija Šijancec, pri Sv. Andražu v Slov. goricah pa Antonija Manko-Rebolj, za nadučitelja so imenovani: Ivan Kuraš v Dravogradu, Adol Sokol v Kotljah, Ivan Feinigo v Mežicah, Peter Močnik na Tolstem vrhu, Ivan Kuhar v Črni, Iv. Zagažen, pri Sv. Martinu na Pohorju, Josip Welner pri St. Lenartu, in Izidor Koch pri Sv. Jurju ob Taboru. — Stalno so upokojeni: Rudolf Koser, nadučitelj v Vitanju, Ivanka Kovačič-Koemut, učiteljica pri Sv. Lenartu v Slov. gor., Cecilija Gračner-Vrečko, učiteljica v Pištianju, ter Milica Matvor, učiteljica pri Sv. Marijeti na D. p.

— **Obrtne šole v Jugoslaviji.** V naši državi je 260 obrtnih šol z 32.502 učenca. Od teh jih je v Srbiji 92, v Črnigori 4, v Vojvodini 52, v Sloveniji 42, na Hrvaškem 48, v Dalmaciji 8, v Bosni in Hercegovini 14 šol. V Srbiji je tudi največ ženskih obrtnih šol (84).

— **Slepa politična strast.** Iz Zagreba poročajo: Ze dalj časa se opaža, da krogi okoli Hrvatskega bluka sabotirajo ali zaničujejo „Jugoslov. Matico“. ognjišče naših neodrešenih bratov. Njihovi listi odklanjajo Matičine objave, blokaški odborniki ne prihajajo k odborovim sejam itd. Frankovski Zagreb se je zagrizel v svojo besno politiko in noče videti nič drugega, kot svoje sovraštvo nasproti Srbom in jugoslovan-skemu imenu.

— **Nova modra iznajdba.** Velikoserbski sarajevski list „Sroška Reč“ predlaga v eni svojih zadnjih števil, naj se ime naše države spremeni in sicer tako, da se ne bo imenovala več ne SHS in ne Jugoslavija, ampak „Srpska Jugoslavija“. Morda bo prišel sedaj še kak bolj prebrisan mož, ki bo predlagal, naj se imenuje naša država: „Srbsko-hrvatsko-slovenska Jugoslavija.“ Neverjetno to ni.

— **Izza časa Bele Kuna.** V četrtek je bil v Segedinu usmrčen terorist Engal, ki je za časa proletarske diktature umoril bivšega predsednika poslanske zbornice Ludovika Nagyja in njegovega brata.

— **Cemu ta večna premeščenja?** nobeni drugi službi se uradništvo ne premešča tako kakor v poštni. Tu se vrše večna romanja uradništva iz enega kraja v drugega. Ali je to potrebno? Z neprestanim premeščanjem se skoduje prvič uradništvu samemu, drugič delu, tretjič pa se napravlja s tem samo nepotrebne stroške uradnikom in državi. Ali smo morali mi poleg drugih slabih bitokratičnih lastnosti prevzeti od pokojne Avstrije tudi to?

— **V Marenberku** je umrl 17. t. m. tamkajšnji kaplan Ernest Vidic.

— **Goljufiv Grk.** Neka Anastazija Karasava iz Smirne je potovala na Dunaj, da se podvrže neki operaciji. Med potom se je spoznala z nekim Grkom, Themistoklesom Abazoglonom. Prišedši na Dunaj, mu je izročila v varstvo ves svoj denar, krog 1000 turških funtov (25 milijonov kron). Na potu v hotel pa je Grk z denarjem brez sledu izginil.

— **Regulacija Beograda.** Beograjski občinski svet je razpisal natečaj za načrt za regulacijo Beograda. Za najboljšo delo je razpisana nagrada 400.000 kron. Ker pa je ta nagrada prenizka, ni dobila občina dosedaj še nobenega načrta. Raditega se bo nagrada nabjbrž zvišala.

— **Telefonska zveza Curih-Praga.** Nekatere praške redakcije so poskušale telefonično govoriti s svojimi podružnicami v Curihu. Poskusi so dobro uspeli. Povsod v Pragi in Curihu se je razgovor dobro razumel. Raditega nameravajo uvesti v kratkem direktno telefonično zvezo Curih-Praga, kar bo pomenilo velik napredek na tem polju.

— **Za Jugoslovensko Matico** je darovala šivilja Florian v Krekovi ul. 16, 40 K in dva krofa, katera pa je pojedel v imenu Jugoslovenske Matice naš upravnik. Srčna hvala. Posnemajte!

— **Burja na Ohridskem jezeru.** Na Ohridskem jezeru je razsajala zadnje dni huda burja. Jezero je bilo tako razburkano, da ja valovje poplavlilo več naselbin ob obrežju in porušilo več hiš. Del mesta Struga in železniška proga se nahajata pod vodo. Škoda znaša krog četrtilijona kron.

— **Volkovi v Dalmaciji.** Iz Splita poročajo, da je visok sneg in hudi mraz pregnal iz gorovja volkove, ki so v celih krdelih pribežali v Dalmacijo. Na več mestih so napadli živino in tudi ljudi ter napravili mnogo škode. Samo na Rilič-planini se je pojavila čreda, obstoječa iz 50 do 60 volkov.

— **Beograjski trgovci okradeni.** Te dni je dunajska policija aretirala poveljnika in moštvo v donavskem pristanišču ležečega tovornega parnika. Aretirani so osumljeni, da so okradli na iztovorišču za 12 milijonov blaga ne škodo beograjskih trgovcev. Dotični parnik je pred kratkim odplul iz Dunaja v Beograd, natovorjen z raznim blagom za beograjske trgovce. Moštvo je med potjo izpraznilo več zabojev in beograjski trgovci so sprejeli prazne zaboje brez blaga. Parnik je med tem že odplul nazaj na Dunaj, kjer ga je pričakovala med tem obveščena policija.

— **Nesreča na morju.** 16. januarja. Nek ribiški parnik je izkrcal danes v Lawershofu rešene potnike nemškega parnika „Vesta“, ki je med potom zgorel. Enajst mož posadke se je utopilo.

— **Češkoslovaška vojska in kultura.** Vojaškoizobraževalni zavod v Pragi je izdal brošuro »Vzgoja v armadi«, iz katere izvemo, da obstoja pri češkosl. vrhovnem štabu posebna kulturna sekcija. Pod vodstvom te sekcije delujejo analogne sekcije v vsaki armiji in vojni edinici, a njihovo vodstvo je poverjeno posebnim častnikom, tzv. kulturnim šefom. Te kulturne sekcije prirejajo za vojaške razne tečaje in predavanja, organizirajo čitalnice in izobraževalne domove. Tudi pouk a. n. a. l. a. b. e. c. i. o. v. je organiziran. V letu 1921. izkazuje kulturna sekcija češkoslov. vojske 593.299 kron dohodkov in 557.751 kron stroškov. Uspešno so delovali tečaji za učenje tujih jezikov, za poljedelstvo, razne obrti, stenografijo itd. Kulturna sekcija je imela 359 knjižnic z 207.103 knjigami, med temi 70.000 nemških in 10.000 madžarskih. Čitalnice so imele na razpolago 200 prostorov z 3208 listov in revij. Tečajev je bilo 274, zabavnih večerov 966, gledaliških predstav v vojašnicah 318. Vzglej tudi za našo vojsko!

— **Zemlje po 30 K.** Kakor poročajo iz Dunaja, so se te dni pojavile na trgu zemlje. To so prave miniaturne zemlje, ki tehtajo 4½ dkg. in velja en komad 30 K.

— **Smrdljive bombe v mestni dvorani.** Na zadnji seji mestnega sveta v Berlinu je prišlo vsled odklonitve nekoga komunističnega predloga do viharne priprave. V kateri se razprava

tudi občinstvo. Z galerije so vrgli komunistični pristaši v dvorano več smrdljivih bomb in šele policiji se je posrečilo vzpostaviti v dvorani zopet mir in red.

— **Glad v Kirgiziji.** Iz Orengrada poročajo: 1. januarja je znašalo število stradalajočih v kirgiški republiki dva milijona, t. j. 70% vsega prebivalstva.

— **Glad na Krimu.** Na Krimu znaša število gladujočih 120.000. V uralskem ozemlju znaša umrljivost na legarju 30%. Pomanjkanje zdravnikov je veljansko.

— **Morilec — milijonar.** V segedinskem zaporu se nahaja nek mož, ki je bil pred kratkim obsojen na 10 let težke ječe, ker je umoril svojo ženo. Te dni pa je sprejel od ameriškega konzulata uradno obvestilo, da je podedoval po nekem „ameriškem stricu“, svojem sorodniku 200 milijonov madžarskih kron. Ta gotovo z veseljem pričakuje zopetno svobodo.

— **Skrlatica v Beogradu.** Na beograjskih šolah se je pojavilo več slučajev skrlatice. Vsled tega je oblast odredila, da ostanejo vse šole 10 dni zaprte. Med tem časom se morajo vsi šolski prostori temeljito razkužiti, da se prepreči nadaljno razširjanje te nevarne bolezni.

— **Nevarno družbo** je zajela beograjska policija. Pred par dnevi se je pripeljal eleganten, mlad gospod z avtomobilom iz Kragujevca v Beograd. Ker je živel zelo razkošno, ga je policija na tistem opazovala ter nenadoma napravila na njegovem stanovanju hišno preiskavo. Pri njem so našli 6 milijonov dinarjev in več milijonov tuje valute. Preiskava je dognala, da je ujeti ptiček glavar tatinske družbe, ki je kradla denarna pisma ter prišla na ta način do ogromnega premoženja. Kmalu po izsleditvi še ostale člane, tako da je cela družba na varnem.

— **Dom gledaliških igralcev.** Zveza beograjskih gledaliških igralcev je sklenila, zgraditi v Beogradu „Dom gledaliških igralcev“, ki pa ne bo nekak azil za onemogle, temveč bo služil za stanovanje beograjskih gledaliških igralcev. Beograjska občina je v ta namen darovala nad poldrugi milijon kron vredno stavbišče.

Mariborske vesti.

— **m Kompetenčni spor med mestnim in višjim šolskim svetom.** Svojčas je višji šolski svet nastavljal v Mariboru učiteljico go. Reismanovo. Mestni šolski svet pa se je branil izvršiti sklep višjega šolskega sveta, nastavljal na isto mesto drugo učiteljico ter se potožil pri pokrajinski upravi. Pokrajinska uprava pa je pritožbo mestnega šolskega sveta zoper sklep višjega šolskega sveta zavrnila. Mestna občina bo tudi morala sama plačati učno moč, ki jo je mestni šolski svet nastavljal poleg Reismanove.

— **m Na osnovnih šolah v Mariboru** so imenovani za nadučitelje: Franjo Vabič, Milko Kožuh, Ivan Tomažič in Martin Vodenik, za učitelje pa: Ivan Nerat, Rudolf Mancin, Mirko Rovter, Hinko Karničnik, Ljudevit Petrič, Josip Malenšek, Albin Horvat in Franc Serajnik. Stiri mesta še niso zasedena. Imenovanje velja za one, ki že stanujejo v Mariboru, od dne imenovanja, za druge pa z začetkom šolskega leta 1922-23. Učiteljsko mesto v Lajtersperku—Karčevini je podeljeno Franu Habermanu; za kateheta na I. deški ljudski šoli je imenovan P. Anton Avbelj.

— **m Imenovanja in premeščenja na naši pošti.** Za brzojavna adjunkta sta imenovana gg. Josip Salamun in A. Kocelj; iz Ormoža v Maribor je prestavljena oficijanka gđna Ljuba Živko iz Maribora v Celje pa g. Fr. Turk.

— **m Dr. Smodlaka, zemljoradnik.** Splitsko demokratsko glasilo „Život“ poroča, da je dr. Smodlaka, ki živi kakor znano sedaj v Mariboru, vstopil v zemljoradniško stranko. Dr. Smodlaka je tako zopet menjal svoj program. Za nas je predvsem zanimivo, da imamo sedaj tudi pri nas v Mariboru zemljoradnike.

— **m Občni zbor Slovenske Čitalnice** se vrši prihodnjo soboto, dne 28. janu-

arja 1922 ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. To bo ravno 60. občni zbor, katerega se bo pri tej priliki spomnil predsednik s kratkim nagovorom. Po običajnem dnevnem redu se vrši prijateljski večer mariborske inteligence s predavanjem urednika g. Božidara Borka o temi „Tragedija Rusije“. Člani so prošeni, da v svojem krogu agitirajo za ta prvi večer mariborske inteligence. Slavnostno proslavo šestdesetletnice pa priredi Čitalnica na pomlad, ko ne bo toliko stroškov za kurjavo velike dvorane.

— **m Dovoljenje za bivanje v Mariboru.** Kdor se hoče naseliti v Mariboru mora imeti poleg dovoljenja policijske oblasti tudi dovoljenje stanovanjskega urada. Kdor se samolastno brez dovoljenja stanovanjskega urada priseli in vseli v kako stanovanje, bodisi v celo stanovanje ali le v sobo, ne da bi imel za to dovoljenja, oziroma nakazila stanovanjskega urada, bo kaznovan. Prva kazen je deložacija, druga pa denarna, ki se raztegne lahko na 50.000 K.

— **m Protest mariborskih bank proti prisilnemu zidanju.** Proti odredbi stanovanjskega urada, da morajo mariborske banke in sicer: Jadranska, Kreditna, Anglo, Union, Narodna, Zadruga, Gospodarska in Centralna zidati lastna poslopja za svoje urade, kakor tudi za svoje uslužbenstvo, so se banke pritožile pri vladi, ki pa je sedaj njihovo pritožbo zavrnila. Banke bodo torej morale zidati in sicer naglo, kajti do letošnjega oktobra morajo biti njihove zgradbe pod streho.

— **m Mariborska zadruga „Bratstvo“** se sestane v ponedeljek, dne 23. t. m. ob 20. uri v posebni sobi „Grajske kleti“. Zelo važen dnevni red. Starešina Brenčelj.

— **m Slovensko obrtno društvo v Mariboru** priredi v nedeljo dne 22. prosinca 1922, ob 9. uri dopoldne v restavraciji „Maribor“ predavanje o davku, posebno pa o davku na poslovni promet. Predaval bo izkušen strokovnjak v davčnih zadevah. Društvo vabi vse obrtnike, člane in nečlane, da se tega, za obrtniški stan velevažnega predavanja udeležijo.

— **m Osrednje društvo trgovskih zastavljencev,** krajevna skupina Maribor, ima svoj redni občni zbor v četrtek dne 26. t. m. takoj po 6 (18.) uri v dvorani restavracije Halbwid, Jurčičeva ulica, s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo funkcionarjev. 3. Volitve. 4. Važni razlogi. 5. Slučajnosti. Ker je to zborovanje velike važnosti za vsakega zastavljence, se pričakuje polnoštevilne udeležbe.

— **m Suša in mestni vodovod.** Mestni vodovod občuti še vedno sušo, vendar pa se zadnja dni opaža, da se stanje nekoliko dviga.

— **m Led na Dravi.** Drava je v zadnjem tednu na mnogih mestih zamrznila. Pri železniškem mostu je zamrznila do polovice. Zamrznil pa je tudi brod v Melju, tako da že ves teden ne prevaža.

— **m Slov. trgovsko društvo vabi** svoje člane na občni zbor kateri se vrši v nedeljo dne 29. tm. ob 10. uri dopoldne v mali dvorani Narodnega doma. V sredo dne 25. tm. se pa vrši sestanek Slov. trgovcev Nar. domu na katerem se bode razpravljalo o važnih trgovskih zadevah in bo obenem pred razgovor za občni zbor.

— **m Dolgotrajna pravda** Pirc contra dr. Ravnik radi razžaljenja časti, ki je trajala skoro tridesetletja, je včeraj končala s poravnavo.

— **m Nalezljive bolezni v Mariboru** imajo potrebo po varnostnih odredbah. V Mariboru se zadnje dni vedno bolj širijo nalezljive bolezni, posebno španjska influenza. V nekaterih šolah je obbolelo po več učnih moči in tudi precej otrok, radi tega mislimo, da bi bilo neobhodno potrebno ukiniti pouk, da se prepreči nadaljne infekcije. Istotako bi bilo dobro prepovedati večje sestanke, shode itd., ker sicer le lahko zgoditi da se znova ponovi leto 1918.

— **m Himen.** Poročil se je g. Franjo Rakuz, uradnik špedicije „Adrija“ gđna Marico Völzer, kontoristinja tvrdke Preis. Čestitamo!

m Zdravniška vest. Zdravniško društvo v Mariboru naznanja, da se vrši dne 26. jan. t. l. ob 6. uri zvečer v klubovi sobi hotela »Union« v Mariboru zadnja odborova seja pred obnim zborom zdravniškega društva v Mariboru. Vsi tovariši in prijatelji društva so dobrodošli.

m Zrtev španske bolezni. V četrtek zvečer je nenadoma umrl ključavničarski mojster Ivan Temerl. Zbolel je na španski bolezni ter, ker je mislil da je že zdrav, po dveh dneh v četrtek zjutraj vstal ter odšel v delavnico, kjer mu je pa postalo zopet slabo, odšel je domov ter zvečer že umrl. Pogreb se je vršil danes.

† Ivan Temerl. Dne 19. januarja 1922. je preminul po kratki mučni bolezni dolgoletni član kovinarske zadruge v Mariboru gospod Ivan Temerl, strojni ključavničarski mojster v Mariboru, Volkmarjeva ulica št. 6. Rojen leta 1876. se je nastanil v Mariboru l. 1912. in bil od tega časa naprej zvest član omenjene zadruge. Rajni je bil plemenitega, iskrenega značaja, poštenjak od nog do glave, priljubljen pri svojih tovariših in svojih znaneih. V njem zgubi kovinarska zadruga enega svojih najzvestejših in najagilnejših članov. Pogreb se vrši v nedeljo dne 22. jan. 1922. ob 14. uri od hiše žalosni na mestno pokopališče v Pobrežju. Načelstvo kovinarske zadruge pozivlja vse svoje člane, vse kovinarske pomočnike in vajence, da skažejo dragemu tovarišu zadnjo čast s tem, da ga spremijo na njegovi zadnji poti. Dolžnost vsakega kovinarskega tovariša je, da se pogreba točno in zanesljivo udeleži. Pokažimo tem potom, da imamo razumevanje za stanovsko čast in udeležimo se polnoštevilno pogreba. Žalostni rodbini izreka načelstvo zadruge tem potom iskreno sožalje.

m Pevsko društvo »Drava« nas prosi, da objavimo sledeče obvestilo: Pevske vaje se vrše za moški zbor vsak torek in petek točno ob 19. uri, za ženski zbor vsak torek ob 19. uri. Radi bližine koncerta se v smislu sklepa občnega zbora naprošajo pevci in pevke, da prihajajo točno, zanesljivo in polnoštevilno k pevskim vajah.

m Razpust društva. Vlada je razpustila društvo »Socialdemokratischer Verein für Marburg«, ker ni več članov društva in je nadaljni obstoj društva brezpredmeten.

m Mariberska podružnica SPD ima svoj planinski ples, združen s pohorskim sejmom l. febr., tako da odpade nameravani drugi ples ter se odda dvorana drugim društvom v uporabo.

m Poostrene odredbe glede policijske ure. Ker se dogajajo v zadnjem času slučaj, da se gostilničarji in kavararji ne drže določene policijske ure, češ, da gostje nočejo zapustiti lokale, se opozarja vse prizadete, da stopijo v veljavo zopet poostrene naloge svoječasne deželne vlade za Slovenijo z dne 11. julija 1921. Po tej nalogi se ne bo kaznoval radi prekoračenja policijske ure samo gostilničar in kavarar, temveč tudi vsi gostje, ki se bodo v tem času zatekli v lokal. Na ta način se namerava omejiti tudi pijančevanje in preprečiti v Mariboru že popolnoma udomačeno ponočno razgrajanje.

m Samomor. Danes zjutraj so našli čevljarskega mojstra Ignacija Radovnika v kleti njegovega stanovanja v Prešernovi ulici št. 31 obešenega. Ker je bil vdovec, je imel v najemu samo eno sobo, v kateri je stanoval in delal. Živel je v jako žalostnih razmerah in v velikem pomanjkanju, kar ga je tudi najbrže privedlo do samomora.

m Za petindvajset kron. V sredo zvečer sta igrala v Veliki kavarni dva gospoda domino. Eden je priigrail drugi je izgubil 25 K. Oni, ki je dobil je naravno zahteval, da mu oni, ki je izgubil, plača. Sicer lepo oblečeni gospod pa je menda imel v žepu sušo in se je lotil igranja, da se omoči. Oni, ki je dobil, pa se ni dal ugnati, zahteval je odločno priigrano svoto. Nastal je prepir, ki je končal tako, da je oni, ki je dobil tiral onega, ki je izgubil na policijo, kjer se je moral legitimirati. Upnik pa bo vložil sedaj proti dolžniku najbrže tožbo. In vse to za petindvajset kron.

m Kdo jo je izgubil? V neki veži se je našla denarnica z nad 4000 K. Lastnik jo dobi na policijskem komisariatu.

m Opeharjen dijak. Enajstletnega dijaka Adolfa M. je na poti iz šole zeblo v roke. Da bi se malo ogrel, je odložil svoj nahrbtnik s knjigami, napovedal sošolcem vojno ter jih zašel kepati. Ko se je čez nekaj časa ozrl za svojimi knjigami, ni bilo več nikjer ne knjig, ne nahrbtnika. Žalosten jo je odkuril domov.

m Mast mu je dišala. V klavnicu zaposlenega Fr. R. je zasačil stražnik, ko je ravno hotel odnesti tri kilograme masti, last mesarja Welleja. Mast so vrnili lastniku, dočim je bil Franc R. oddan sodišču.

m Ples noš in kostumov priredi »SV Rapid« dne 11. februarja t. l. v veliki Götzovi dvorani. Prireditelj bo ena najlepših v letošnjem predpustu. Občinstvo se naproša, da se ga udeleži koikor mogoče v narodnih nošah in kostumih, vendar pa brez mask. Opozorjamo na tozadeven oglas v današnjem listu.

m Neprijetna zamenjava vlog. V plinarski ulici št. 13. stanujoča Marija Korošec je včeraj zjutraj zapazila, da se je iz njenega koknjaka brez njene vednosti in dovoljenja odstranila kokoš. Po svoji mlekarici opozorjena, je dala po policijskem stražniku preiskati stanovanje v bližini stanujoče Marije Z. Preiskali so stanovanje, drvarnico, klet; nikjer nič. Ko se je pa stražnik spomnil še na podstrešje, je Z. odhitela naprej ter odprla podstrešno okence. Kmalu na to pa se je pojavila na slemenu veselo kokodakačajoča kokoška. Sedaj pa se je izvršila neprijetna zamenjava vlog. Nedolžna kokoška je šla iz zapora, dolgooprstna Z. pa v zapor.

m Velika kavarna. Ob 17. uri popoldne čajanka s koncertom v »Klub-baru«.

Prekmurje.

Beltinci. Dne 15. t. m. je imelo tukajšnje obrtno društvo v hotelu pri kroni svoj ustanovni občni zbor. Udeležil se ga je obrtni nadzornik g. Ignacij Založnik iz Celja. Udeležba s strani tukajšnjih in okoliških obrtnikov in trgovcev je bila precej povoljna. Zbor je otvoril gospod Janoš Neubauer in izročil besedo g. Založniku, ki je lepo in poljudno razložil sedanje in bodoče naloge našega obrtnika. Njegova izvajanja so zapustila med tukajšnjimi obrtniki in trgovci jako lep vtis. Na to se je izvolil odbor novo ustanovljenega obrtnega društva za beltinsko, črenševsko, bogojnsko in turniško okolico. Za ustanovitev tega društva, ki bo imelo najboljši vpliv na domače obrtnike, so si pridobili posebnih zaslug obrtniki z onstran Mure, zlasti g. Vekoslav Kralj. Novemu društvu želimo, da bi kreko oralo prekmursko ledino in rodilo obilo sadu!

Pripravljalni odbor za železnico Murska Sobota—Beltince—Ljutomer—Ormož priredi dne 26. jan. ob 14. (2. uri pop.) v gostilni g. Alojzija Huberja v Beltincih javni shod o železniškem vprašanju ter volitev odbora novo ustanovljenega gradbenega društva. Vabimo vse interese, zlasti obrtnike in trgovce iz vseh občin to in onstran Mure, da se udeležijo tega shoda.

Prekmurci za Ciril-Metodovo družbo. Po obrtnem shodu v Beltincih dne 15. t. m. se je nabralo v družbi g. Založnika za CMD 41 D. Na godovanju dveh neimenovanih Antonov dne 17. t. m. je nabrala vesela družba 21 D. — Posnemajtel!

Dolgi nosovi. Iz Dolnje Lendave nam poročajo: 2e delj časa so stari madžaroni širili med nepočenim ljudstvom vznešene vesti o naših najjah. Govorilo se je, da bomo izgubili ne samo Dolno Lendavo, marveč celo še kakih 30 (!) obmejnih občin. Kakor znano, so objavili madžarski listi konfuzno uradno vest, da bo meja pomaknjena kakih 800 metrov na jugoslovensko ozemlje. Naravno je, da so se neozdravljivi verniki prof. Mikolove »vendsčine« in druge sorte madžaroni včasih že preveč na glas veselili te

madžarske znage. Zda se je pa izkazalo, da na vsem tem ni nič resnice in da se meje ne bodo izpremenile. — Madžari so se vesti razširili namočeno, ker so mislili, da bodo z njimi »spuntali« naš narod. A razen par madžarskih plačencev se ni nikdo veselil teh novic. A oni, ki so na tistem »namigavalu«, so dobili prav dolge nosove...

Spomenik St. Kührju. Kakor izvenmo, se namerava v Prekmurju zapolniti nahranjen prispevkov, da se postavi spomenik na Novega leta dan umrlemu beltinskemu župniku in vnetemu prekmurskemu buditelju Stef. Kührju. St. Kühr je bil eden izmed redkih prekmurskih duhovnikov, ki so bili Jugoslovenci po prepričanju.

Koroške vesti.

»Naša kri« v zaslužjeni Koroški. »Naša kri« je ona naša slovenska drama, ki predčuje veliko bol koroških bratov in to dramo so igrali naši zvesti zadnji dan lanskega leta v St. Jakobu v Rožu. Igra je uspešna v vsakem oziru sijajna, tako v umetniškem, kakor tudi v gmojnem oziru. K igri niso prišli le Sentiakobčani, ampak tudi Bistričani, Svačani in Mačani. Poigri se je razvila vesela zabava, na kateri so se pele tudi »Lepa naša domovina« in »Gor čez izaro«. To je vesel pojav prebujajoče se narodne zavednosti in zaslužjenem Koroškem. Avstrijski zvezni predsednik dr. Heinisch je rekel pri posetu v Lanih, da v Avstriji ni narodnostnih manjšin. Pri tem je očitno mislil, da se bodo naše manjšine kmalu potopile v vsenemškem morju, toda ušel se je; naši Slovenci na Koroškem se ne bodo potopili v vsenemškem morju, ampak se bodo komaj dvignili, zavedli in prerodili v narodni misli, da pripravijo oni dan, ko bodo padle sedanje krivične meje.

Novo nemško nasilje. Dne 8. t. m. so hoteli prirediti zavedni Slovenci v Skočjanu igro »Krivopriječnik«, za kar so dobili tudi dovoljenje od pristojne oblasti. Bilo je že vse pripravljeno, da se igra prične, občinstvo je bilo tudi že zbrano in sicer v prav lepem številu. Tedaj pa so nenadoma pridrveli v dvorano pijani šovinistični nemčurji ter se s heil-klici vrgli na občinstvo, ga iztirali iz dvorane ter preprečili, da se igra ni mogla vršiti. Tako postopajo koroški nemčurji z našim zavednim ljudstvom. Toda niti vsa ta nasilja ne bodo iztrgala našim ljudem zavesti, da so sinovi velikega slovanskega plemena.

Iz Sel. Sele se držijo dobro in ne bo jih še tako kmalu pohrustal nemški lintver s celovskega trga. Da smo zavedni pokažemo ob vsaki priliki, če treba tudi pri kaki poroki. Tako smo se pokazali tudi pri poroki boroveljskega puškarja Rudolfa Justa z gno Uršulo Dovjak, ki se je vršila dne 9. t. m. Poroka, ki se je slavila na nevastinem domu je bila prava narodna prireditelj.

Majhna umrljivost na Koroškem. Umrljivost je na Koroškem precej majhna; manjkajo nam sicer tozadevni skupni podatki, toda ker so razmerje povsod približno iste, služita za dokaz dovolj tudi le izvida dveh župnij in sicer selske in bilčovske. V Selah je bilo v lanskem letu rojenih 36 otrok, med temi dva para dvojčkov in sicer 25 zakonitih in 11 nezakonitih. Umrlo pa je v lanskem letu samo 15 ljudi in sicer 7 odraslih in 8 otrok. — Število Sel se je torej pomnožilo za celih 21 duš. V Bilčovsi je bilo v istem času 14 porok, rojenih je bilo 44 otrok 19 fantov in 25 deklet, umrlo pa je le 22 oseb, 9 otrok in 12 odraslih, med temi 10 moških in 12 žensk. Bilčovs se je torej pomnožil za celih 22 duš. Najstarejši med umrlimi je bil Rok Ljajavnik, ki je dosegel starost 91 let, rojen je bil namreč 16. avgusta leta 1828.

Velikansko število porok v Železni Kaplji. V Železni Kaplji se je poročilo v lanskem letu nič manj kot 30 parov. To je število, ki presega vsa dosedanja v tej fari. Kakor vse kaže, naša Koroška se ne bo izumrla.

Sokolstvo.

o Središki sokol naznanja, da se vrši občni zbor v soboto dne 28. t. m. zvečer ob 7. uri. Ob tej priliki predava župni starosta br. dr. Lj. Pivko.

Kultura in umetnost

x Novi zapiski. Izšla je prva številka prvega letnika socijalistične mesečne revije »Novi zapiski«, katere urejuje znani socijalistični publicist dr. Dragotin Lončar ter prinaša: Dr. Dragotin Lončar: Uvodnik. — Peridromos: Washington. — Albin Prepeluh: Naš ustavni spor. — Politični pregled: Dr. L.: Dr. Ivan Tavčar. — J. Petrič: Zunanji in notranji položaj. — Gospodarski pregled: Dr. M. J.: Razvoj slovenskega zadružništva po prevratu. — Socijalni pregled: Stebi Alojzija: Žensko gibanje v Jugoslaviji. — Abditus: »Cehovski« socializem na Angleškem. — Kulturni pregled: D. J. Regali: Po globitev pojmovanja slovenske umetnosti. — Ivan Zorec: Uradno izrazoslovje. — »Novi zapiski« izhajajo mesečno razen v avgustu in v septembru. Letna naročnina znaša 100 K, posamezna številka stane 10 K.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Sobota 21.: »Gozd«. Ab. B.
Nedelja 22.: Ob 15. uri »Gozd«, Ab. B. Ob pol 20. uri »Hlapec Jernej«, delavska.
Torek 24.: »Svet«. Ab. A.
Četrtek 26.: »Favn«. Ab. C.
Petek 27.: »Ptičar«. Ab. A.
Sobota 28.: »Parizanka«. Ab. C.
Nedelja 29.: Ob 15. uri »Za narodov blagor«. ljudska. Ob pol 20. uri »Poljska kri«. Izven.
Ponedeljek 30.: Produkcija dramatične soje, Izv.
Torek 31.: »Dedič velikega časa«. Ab. B.

Dramatična šola Narodnega gledališča. Pouk dramatične šole se vrši jutri v nedeljo, dne 22. januarja točno ob 9. uri dopoldan.

Sport.

: I. SSK Maribor ima odporovo sejo v ponedeljek 23. t. m. ob 20. uri v klubovi sobi Grajske klefi. Udeležba vseh gg. odbornikov zaželjena.

: Občni zbor LNP je določen na soboto 28. t. m. Za zunanje klube precej neprimerno!

: Francoska reprezentanca je minulo nedeljo premagala reprezentanco nogometno društvo Belgije, ki si je na zadnji svetovni olimpijadi priborilo svetovno prvenstvo, z rezultatom 2:1. V Parizu vlada veselje nad to pomembno zmago.

Profil in lepota.

V današnji modi odloča bolj kakor prej kedaj profil. Ona doba, ko so zamogle še lepe modre oči in ametno na čelo zafrknjen kodrček plavih las o mamiti moža, je minula. Dandanes je kolorit, ki pride do izraza po gledanju »en face«, več ali manj izgubil svojo privlačnost. Danes iščemo pri ženi duhovitosti, a te nikjer ne najdemo v celoti dojmov, niti v harmoniji očesa in las, ampak v črtah in potezah profila. Prosil lažje izraza značaj osebe, kakor pa cel obraz. Več ali manj zavita poteza profila ust odkrije danes večjemu očesu globlje skrivnosti ženske duše, kakor pa polnorni studij varljivih ženskih oči. Ženski profil je ženska duša, njena prava duša, a ne ona hlinjena.

Toda ženska svojem profilu ne pripisuje toliko važnosti, kakor pa moški opazovalec. To je vsekakor najboljše karakteristika lahkoumne ženske psihe. Ženske se navadno, tudi če so same, ogledujejo v zrcalu en face. Posebno, če se poskuša nov plašč ali nov klobuk, — kar je menda najvažnejši dogodek v ženskem življenju, — si vzame v roke še drugo ogledalo, da vidi kako izgleda od zadaj. Seveda svoj profil tudi pri tem prezira. Vžrok za to malomarnost bi človek zaman iskal. Posledice tega pa so v estetičnem oziru ženske zunanjosti mnogokrat naravnost katastrofalne. Niste li še zapazili na kakem plesu dame, ki je v svoji eleganci izstopala

na prvi pogled naravnost krasna, če pa ji pogledate profil, pa je cel utis uničen, naravnost zlomljen, kakor da bi kak zločinca uničil krasno remek. Halo kakega umetnika. In ta pogreška ne bode v oči samo pri obleki, se bolj pa pri klobuku in pri frizuri.

Dandanes biti popolnoma korektno oblečen, je popolnoma nemogoče. To-liko je pri tem podrobnosti, da tudi najmodernejša dama ne zapazi pri svoji toaleti vsega. S točnim pregledovanjem modnega žurnala in z nasveti izkušenega krojača se ni vse storjeno. Neoporečno oblečena žena je bolj delo intelekta, ostroumnosti in spomina, kakor pa komplicirane enačbe višje stopnje. A neoporečno oblečena žena posveča svojemu profilu nehoti več pažnje, kakor običajno. Kajti ženska ki ima malo smisla za profil, ne bo nikdar, če ima na pr. visoko čelo, nosila gladko počesane grške frizure, kakor jih je na letošnjih plesih zelo mnogo videti. Taka glava en face še gre, toda če jo pogledate iz profila, je cel obraz ena pustinja, na kateri je samo ena oaza — nos. Ali vzemimo na pr. damo z nizkim vratom in visokim vratnikom, ali pa damo z visokim vratom in modernim, globokim izrezkom. Če je pogledate po strani, iz profila, preide vse v grotesko.

Studija toalete je velikansko delo. Tu mora imeti človek izurjeno slikarsko oko pri izbiranju barve in materiala plašča, treba dobro poznati utis refleksa na inkarnat obraza, razumovati plastiko telesa in nabiranje gub. Iz tega je razvidno, da je samo ženska, z dovoljnimi intelektualnimi sposobnostmi lahko nepogrešno oblečena, ali pa mora imeti res izvrstnega svetovalca. Toda to je zelo redek slučaj, ker ženske že iz navade ne slušajo dobrih nasvetov.

Partija števil. 30.

Mojsterski turnir Haag 2. novembra 1921.

Odklonjeni damski gambit.

Beli: Aljehin.	Crni: Euwe.
1. d 2—d 4	d 7—d 5
2. Sg 1—f 3	c 7—c 5
3. c 2—c 4	e 7—e 6
4. e 2—e 3	Sb 8—c 6
5. Sb 1—c 3	Sg 8—f 6
6. a 2—a 3	Lf 8—d 6
7. d 4xc 5	Ld 6xc 5
8. b 2—b 4	Lc 5—d 6
9. Lc 1—b 2	0—0
10. Ta 1—c 1	Dd 8—e 7
11. c 4xd 5	e 6xd 5
12. Sc 3xd 5	Sf 6xd 5
13. Dd 1xd 5	a 7—a 5

(S tem dobi črni žrtvovanega kmeta vazaj in stoji dobro.)

14. Lf 1—b 5	a 5xb 4
15. a 3—a 4	Tf 8—d 8

(Bolje Lc 8—e 6.)

16. Dd 5—h 5	g 7—g 6
17. Dh 5—h 6	Sc 6—e 5?

(Parira mat, a da belemu priliko do zmagonosne kombinacije. 17. f 7—f 6 je bilo potrebno.)

18. Sf 3—g 5	f 7—f 6
19. Lb 2xe 5	f 6xg 5

(Tudi Ld 6xe 5 ali f 6xe 5 ne pomaga več.)

20. Lb 5—c 4+ črni se uda, ker na Lc 8—e 6 sledi 21. Lc 4xe 6+ De 7xe 6 22. Dh 6—g 7 mat.

(Po „Tijdschrift“.)

Poročilo o rednem občnem zboru mariborskega šah. kluba 16. t. m. Predsednik se najprej spominja dne 10. t. m. umrlega polkovnika v. p. M. pl. Debičkega, ki je bil vnet šahist in ustanovitelj našega kluba, v katerem je tudi uspešno deloval kot odbornik. Prihodnji klubov turnir bo označen kot „Debički-memorialturnir.“ — Klub je lani priredil 2 turnirja: kvalifikacijski t. (11 udeležencev), gambitni t. (9). Na 1. kongresu in glavnem turnirju „jugoslovanskega šah. saveza“ v Celju avgusta 1921 je bil naš klub zastopan in sicer na kongresu po treh delegatih, na turnirju

po enem; slednji je izmed 13 udeležencev delil 5. in 6. darilo in dobil 1. nagrado za najlepšo partijo. Dne 11. decembra se je na inicijativo Maribora v Celju vršil match Celje—Maribor, ki je bil časovno 1. „interurbanski“ match v Jugoslaviji; zmagal je Maribor. — Za to leto se pripravljata matcha Ljubljana—Maribor in Maribor—Zagreb. Na projektiranih turnirjih v Novem Sadu in Beogradu bo po možnosti zastopan tudi Maribor. Izvoli se komite za pripravo matcha Maribor—Zagreb v Mariboru; treba bo najti primeren turnirski lokal in dobiti finančno podlago potem prostovoljnih prispevkov. — Člankarica se določi na 10 K mesečno; novovstopivši plačajo še enkratno vpisnino 10 K. — Sklene se ustanovitev klubove družnice v kavarni „Central“, glavni sedež kluba pa ostane „Velika kavarna“. — Per acclamationem se imenujejo častnim članom gg. polkovnik v. p. S. Kobylanski in I. F. Peyer v Mariboru ter prof. L. Vagaja v Celju. G. Kobylanski je pred 16 leti na velikem armadnem šah. turnirju na Dunaju bil med zmagovalci, g. Peyer je že desetletja glavni šah. reprezentant Maribora in se je v prejšnjih letih s častnim uspehom bojeval z najslovitejšimi mojstri (Schlechter, Marco). Oba gospoda sta soustanovitelja našega kluba, sta vneto delovala kot odbornika in v klubovih turnirjih vedno zavzemala prva mesta. g. prof. Vagaja je glavni ustanovitelj „jugoslovanskega šah. saveza“ in je z neumorno poštrevnostjo organiziral in vodil 1. savezni kongres in turnir. — Novoizvoljeni odbor: podpredsednik stola sedmorice v. p. pl. Raizner (predsednik), sodnik Kramer (podpredsednik), dr. Stefančič (tajnik in podružniški načelnik), prof. Faviš (blagajnik), Zeti (ekonom), mag. pharm. Hočevar (1. namestnik blagajnika), Doležal (2. namestnik blagajnika in podružniški načelnik), gospa Wollner (preglednica), g. Gruder (preglednik).

Sljajen uspeh jugoslovanskega šah. mojstra v Angliji. Jugoslovanski šah. mojster Boris Kostič, ki je v mednarodnih mojsterskih turnirjih v Budimpešti in Haagu 1921 delil 3. in 4. oziroma 4. in 5. darilo, se je udeležil mojsterskega turnirja na božičnem kongresu („Christmas Chess Congress“) v Hastingsu od 26. do 31. decembra 1921 in je tam premagal vseh 7 angleških konkurentov ter z 7 točkami dosegel 1. mesto. Sledijo: H. E. Price (Birmingham) 4½, A. I. Mackenzie (Birmingham) 4, F. D. Yates (Leeds) in E. G. Sergeant (London) 3½. Neplacirani: R. H. V. Scott (London) 2½, G. M. Norman (Hastings) 2½, O. Hanlon (Irska) 1½.

Gospodarstvo.

Borza 20. januarja.

Curih, devize: Berlin 2.61, Newyork 5.15, London 21.71, Pariz 42.02, Milan 22.42, Praga 8.85, Budimpešta 0.75, Zagreb 1.75, Varšava 0.17, Dunaj 0.16, avstrijske zigosane krone 0.09.

Zagreb, devize: Berlin 153—156, Bakarska 218—225, Milan izpl. 1320—1310, ček 1305, London 1257—1260, Newyork kabel 297—300, ček 296—297, Pariz 2425—2445, Praga 512—520, Srca 5700—5800, Dunaj 3.68—3.75, Budimpešta 44—45; valuta: dolar 294—295, av. krone 4.50, češke krone 515, rublji 23—26, 20 K v zlatu 980, napoleoni 1010—1020, lei 202—212, souverign 1100, funti —, franki —, marke 157, madžarske krone 42—44.

Tržne cene

dne 15. januarja 1922.

1. Meso: Govedina I 32—34, II 28—30, III 26—, sveži jezik 24—, vampi 10—, pljuča 12—, ledvice 24—, gobec 10—, možgani 24—, parklji 7—, vime 14—, loj 20—30. — Teletina I 32—, II 30—, jetra 22—, pljuča 20—, ledvice 20—, Svinjetina 70—, salo 80—, ševna mast 60—, pljuča 16—, jetra 20—, ledvice 28—, glava 30—, noge 10—, slanina sveža 65—78, prekajena 78—, paprica 78—, mast 88—, prekajeno meso 46—74, prekajene noge 10—, prekajen jezik 74—, prekajena glava 40—, Drobniča: Kostrunovo meso 00—00, jagnjetina 00—, kosje meso 00—, kozletina 00—.

2. Klobase: krakovske 78—, debrecinske 48—, brunšviške 48—, pariške 48—, posebne 48—, salade 48—, hrenovke 38—, kranjske sveže 00—, prekajene 9—14, meseni sir 48—, poljske salame 48—, pretisnjene klobase 48—.

3. Konjsko meso: I 10—, II 8—.

4. Kože: konjske, komad 300—400, goveje 34—, telečje 38—, svinjske 15—, usnje, gornje 360—, podplati 260—.

5. Perutnina: Piščanec majhen 40—60, večji 70—, kokos 80—120, raca 60—80, gos 80—180, golob 20—.

6. Divjačina: Zajec, domač 30—50, divji 100—120, srna 00—.

7. Ribe: Karpi 20—40, belice 12—, ščuke 25—80, žabe (komad) 00—, raki (komad) 1—2.

8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 8—, Surovo maslo (kg) 100—, čajnomaslo 120—, maslo 00—, sir ementalški 00—, polementalški 170—, trapistni 100—, groyerski 120—, tilsitski 1'0—, parmezani 300—, sirček (komad) 14—, jajca (komad) 7—8.

9. Pijača: Vino staro 28—40, vino novo 36—48, pivo 1680, 1 stekl. piva 8'40, žganje 90—100.

10. Kruh: Bel (kg) 20—, črn 17—, ržen 00—, zemlja (0 dkg) komad 2—, mlečni kruh 00—.

11. Sadje: Jabolka I 20—, II 18—, hruške I 00—, II 00—, kostanj 00—, limone (komad) 3—4, oranže 5—7, rožiči (kg) 32—, fige 64—, dateljini 120—220, mandeljini 200—, orehi 30—32, orehi luščeni 70—80, slive posušene 36—.

12. Specerijsko blago: Kava I 140—, II 120—, kava pražena I 200—, II 130—, riž 26—46, sol 8'40—9'60, poper cel 120—, poper mlet 150—, paprika 100—150, testonine 28—30, sladkor v kristalu 56—, sladkor v kockah 62—, kvas 60—, skrob pšenice 40—, rižev 90—, koruzen, kis (liter) navadni 4—, vinski 8—, olje namizno 96—, bučno 88—, spirital denat. 44—, milo 50—56.

13. Zito: Pšenica 16—, rž 13—, ječmen 14—, oves 12—, koruza 14—, proso 14—, ajda 14—, fižol navadni 15—, fižol rajni 17—, grah 00—, leča 00—.

14. Mlevski izdelki: Pšenična moka 0 28'00, 1 22—, 2 00—, 3 00—, kaša 20—, ješprenj 20—, otrobi 8—, koruzna moka 16'00, koruzni zdrob 18'00, pšenični zdrob 24—, ječmenova moka 00—, ajdova moka 1 28—, 2 26—, ajdova kaša (liter) 24—, ržena kava 32—, cikorija 34—.

15. Krma: Seno sladko 880—, seno, kisló —, otava 900—, detelja 00—, ovsena slama 480—500, pšenična slama 00—, ržena slama 00— (za 100 kg).

16. Kurivo: Drva trda 360—, mehka 280—300 (za m³), premog, trboveljski 98—, velenjski 58—, oglje 3—, koks 3— (za 100 kg), petrolej 20—, bencin 00—, karbid 14—, sveče (komad) 3—5.

17. Zelenjava in podzemljice: Endivija (komad) 6—8, motovilec (kupček) 1—, zelje zgodnje (glava) 0'00—0, pozno 8—, karfi jola (komad) 20—30, špinata (kupček) 1—, buče jedilne (kg) 1—, fižol 00—, kiteljčar 00—, peteržil sopek 1—, zelena sopek 1—, čebul 16—, česen 28—, pora (komad) 1—, korenje vrtno 1—, navadno 1—, zelenjava za kuho (sopek) 1—, pesa rudeča (komad) 3—, repa zgodnja 2—, pozna 1—, koleraba podzemljica 4—5—, krompir, zgodnji 4'40, pozni 4'40, hren 14—, zelje kisló 17—20, repa kislá 6—.

g Mariborski svinjski trg. Semeniško poročilo od 20. tm. Na semenj se je prignalo 48 prašičev. Cene so bile sledeče: Mladi prašič 6—8 tednov stari 600—700 K eden; 8—10 mesecev stari 1400—1500 K eden; leto dni stari 4000—5000 K eden; polpitani kg žive teže 48—52 K; plemenski 38—40 K kg.

g Trgovski odnosi med češkoslov. republiko in našo kraljevino. Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani namerava našim ministrstvom, trgovskim zbornicam in obrtnim in trgovskim organizacijam podati poročilo o razvitu trgovskih odnosov med kraljevino SHS in ČSR v letu 1921. obenem z nasvetom, kako bi bilo mogoče te trgovske odnose v bodočnosti povečati, oziroma zapreke in ovire, katere te odnose otežujejo, odstraniti. Da dobi konzulat v tej zadevi jasno sliko, je treba slišati strokovnjaško mnenje tukajšnjih odločujočih krogov, trgovskih, bančnih, obrtnih in finančnih. Trgovski gremij v Mariboru prosi tedaj vse merodajne podjetnike, posebno uvoznike in izvoznike, naj mu poročajo takoj o zadevi, posebno pa odgovore na sledeča vprašanja: 1. V kateri smeri ali panogi trgovine bi bilo mogoče že obstoječe trgovske odnose med obema državama pomnožiti? 2. Katere zapreke, neprilike in okoliščine ovirajo pomnoženje dosedanjih trgovskih odnosov? 3. Kako bi bilo mogoče obstoječe ovire in zapreke odstraniti? 4. Na kaj

bi se morali uradi in trgovci v ČSR ali v SHS ozirati, da se medsebojni trgovski odnosi utemelje, oziroma pomnože? Kake pritožbe imate do imenovanib uradov ali trgovskih krogov v letu 1921. 5. Na kak način bi bilo mogoče delovati proti nedobremu vplivu, katerega ima razlika valute SHS in ČSR na obojestranske trgovske odnose? Zlasti na izvoz iz ČSR v našo državo. Jeli mogoče stabilizovati razmere omenjenih dveh valut in pod katerimi pogoji? 6. Katere druge želje in nasvete imate, da se obojestranski trgovski odnosi pomnože. Ker so dobri trgovski odnosi med ČSR in našo kraljevino za nas velike važnosti in se bodo vsi nasveti in pritožbe po merodajnih faktorjih natančno preštudirali in kolikor največ mogoče upoštevali, prosi tukajšnji trgovski gremij vse trgovske in obrtne kroge, kakor tudi bančne zavode, da mu čimprej mogoče poročajo v gorenjem smislu.

g Plačevanje davka na poslovni promet. Zveza trgovskih gremijev in združenj opozarja vse interese, da je davek na poslovni promet ostal neizpremenjen v veljavi in, da različne časopisne vesti o izpremembah in ukinitvi tega davka ne odgovarjajo resnici. Prvi plačilni rok zapade najpozneje 30. jan. 1922. Vsi trgovci in obrtniki so primorani voditi predpisane knjige in plačati davek v znesku 1% od storjenega prometa, ker sicer zapadejo občutni denarni kazni.

g Povratek carine med maksimalno in minimalno carinsko tarifo. Z zakonom o dvanajstih letih za mesec januar in februar 1922. l., ki je bil sprejet od narodne skupščine dne 1. jan. t. l. je podaljšana do daljine naredbe trgovska pogodba, sklenjena dne 27. julija 1920. l. med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in Nemško Avstrijo. Zato odreja generalna direkcija carin v zvezi s telegrafsko naredbo C. br. 504 z dne 3. jan. t. l. na podlagi člena 273 in 56 carinskega zakona, da morajo carinarnice uvoznikom na njih prošnje vrniti razliko med maksimalno in minimalno carinsko tarifo za blago nemško-avstrijskega izvora, ki je bilo ocenjeno po maksimalni mestu po minimalni carinski tarifi od 1. januarja t. l. pa do dne, ko so dobile carinarnice obvestilo o podaljšanju trgovske pogodbe z Nemško Avstrijo in to brez ozira na višino vsote, ki se jo vrača in brez posebnega odobrenja generalne direkcije carin.

g Davek na poslovni promet. Glede tega davka, ki predstavlja sedaj za naše kupčijske in obrtne kroge prevažno vprašanje in glede katerega obstoja v prizadejih krogih vsled najrazličnejših poročil v časopisih velika nejasnost, je prejela Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v sredo od gospoda finančnega ministra dr. Kumanudija sledečo brzojavko: »O priliki izpremembe pravilnika za izvrševanje zakona o davku na poslovni promet bode se storilo vse, kar je mogoče, v zmislu vaših zahtev, v kolikor to dopuste meje samega zakona. Obvestite o tem svoje člane.« Hkratu je prejela Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo od Generalne direkcije neposrednih davkov sledeči dopis: »Na ustneme in pismene predstavki zbornice ter pristojnih lokalnih trgovskih organizacij gospodu finančnemu ministru v zadevi davka na poslovni promet je generalni direkciji neposrednih davkov po naročilu finančnega ministra čast, obvestiti zbornico, da se bode z ozirom na izpremembe, katere so zadele Uredbo o davku na poslovni promet v zakonodajnem odboru Narodne skupščine o priliki njene nega uzakonjenja izpremenilo v nekoliko tudi izvršilni pravilnik. O priliki izpremembe pravilnika bode vodilo račun o željah in predstavkah zbornice, v kolikor niso v nasprotju s samim zakonom, to zategadelj, ker se pravilnik mora brezpogojno gibati strogo v mejah zakona samega. Generalni direkciji je čast, prositi zbornico, da vzame to na znanje, ter da o tem obvesti lokalne organizacije svojega področja.« Predstojeca obvestila so posledica številnih prizadevanj raznih gospodarskih organizacij, katere se trudijo, da dosežejo izpremembo zakona o poslovnem prometu, katerega po njegovi strukturi smatrajo

obstoječi razmerah za praktično neizvedljivega in katerega so izvršilne naredbe še poslabšale na breme interesentov.

g Belgijski Kredit za naše trgovce. Na podlagi postave z dne 7. avgusta 1921 je bila belgijska vlada upolnomočena, da prevzame garancijo za prodajo belgijskega blaga v inozemstvo za kredit, do skupnega zneska 250 milijonov frankov. Postava ima namen, da podpira belgijsko industrijo s tem da omogoča oziroma olajša izvoz belgijskih fabrikatov, kakor tudi surovin, ako so domače potrebe zadostno krite, v države z razmeroma slabo valuto. Belgijsko poslanstvo razglasa o posameznih določilih, ki so bila izdana na podlagi goriimenovane postave. V splošnem mora inozemski uvoznik plačati 10% fakturiranega iznosa ter predložiti garancijo za ostalih 90%, koje se mu kreditira. Vobče pa krije vlada le 55% kreditnega zneska. Natančna tozadevna določila so interesantom na razpolago v pisarni trgovske in obrtniške zbornice.

Papež Benedikt na smrtni postelji.

TIP Rim, 20. januarja. Papeževa bolezen se je večer noč zelo poslabšala. Napodila ga je močna slabost in v grlu ga duši. Vnetje se je razširilo na levo pljučno krilo. Noč je prebil nemirno in brez spanja. Zjutraj ob petih je bil poklican k bolniku profesor Pignani, ki je pritegnil tekmo dneva še prof. Marchiafavo in dr. Batistini, da se z njima posvetuje. Zdravniški konzilij je izjavil, da je bolezen silno opasna ter ga more rešiti smrti le še čudež. Papež je v nevarnosti, da se zaduši. Vbrizgnili so mu na prsih injekcije kastrovega olja.

TIP Rim, 20. januarja. Proti večeru se je stanje papeža nevarno poslabšalo. Ob 6. uri zvečer so se zbrali pri bolniku vsi štirje zdravniki ter izdali naslednji biletin: Zdravstveno stanje papeža ob 6. uri zvečer trajno resno. Temperatura 38,3, puls 104, dihanje 60.

TIP Rim, 20. jan. Papež je pri polni zavesti ter se kljub prepovedi zdravnikov razgovarja s svojo okolico. Po zdravniškem konziliju se je krog 20 minut razgovarjal s kardinalnim državnim tajnikom; temu razgovoru ni smel nihče prisostvovati. Splošno se govori, da je predal papež kardinalu svoj testament. Papež je izrazil upanje, da se bo njegov naslednik spravil in spoprijaznil z italijansko državo, kar je njegova najiskrenejša želja.

TIP Rim, 20. jan. Iz Vatikana prihajajo alarmantne vesti. Casopisi so izdali več posebnih izdaj. Nekateri listi so že poročali o smrti papeža. Kakor hitro bo v resnici sledila, bodo za nekaj ur prekinjene vse zveze z Vatikanom.

Razno.

Harem. Arnold Höllriegel je mnenja, da več žensk enega moža morda popolnoma osreči, gotovo pa je, da ga osreči več pip. Seveda se zdi taka trditev zelo frivolna. Pa ni. Moralen državljani sme imeti le eno ženo, a več pip. Če uporabljáš vedno isto pipo, ti neha tektniti. Pri ženi je to baje čisto narobe: čim dlje jo imaš... Ali če zagledaš novo pipo, greš in jo kupiš. Pri ženskah to ne gre. Kajti novi pipi lahko napolniš glavo s čimerkoli, takoj je zate vsa ognjevita in žareča, ženska pa... Čim starejša je, tem gorkejša. Pipa pa se vendarle ohladi in te pusti vsaj oddahniti se. Včasih postane pipa grenka in uporna, a hitro ji odviješ glavo in jo brez stroškov urediš. A ženska? Če hočeš grenki in uporni ženi

uravnati glavo, te to velja vselej ogromno. Predvsem pa: če se ene pipe naveličaš, vzameš drugo, in nihče ti ne reče ničesar. Pa se naveličaš žene, o Bog! Ves svet te nosi po zobeh. Pravi prijatelj pipe ima pip cel harem, vseh vrst in velikosti, vseh barv in specijalnosti. In vsako ljubi, dokler se mu pač ljubi; za vsako priliko si izbere drugo, a nobena ni zato ljubosumna. In kadar jo poljubi, ne govori nobena. Kvečjemu dremije in smrdi. Tega pri ženski ne doživiš. Vsaka govori prav takrat največ, kadar bi morala najbolj molčati. V družbi pipe, tudi več pip, lahko čisto mirno delaš, v družbi ženske pa nikoli. Le zato ker more mož lažje izhajati s 25 pipami, nego z eno samo ženo, je uvedena monogamija. Le Turki imaj olehko več žen ter mnogo nargilej in čibukov. Koran trdi, da ženske nimajo duše in da imajo le to v glavi, kar jim mož vanjo zbaše, dober ali slab tabak, kakor v čibukih. A Mohamed se je zmotil; zakaj pipe je pač mogoče ljubiti, a žensk ni mogoče pušiti. Res pa je, da je danes cel harem pip cenejši nego ena sama žena. Zlasti če ni tvoja!

Visoke številke o ameriški kinematografski industriji. Podpredsednik

banke „First Nationalbank“ v Los Angelesu, John Barber, prinaša malo statistiko filmske industrije v Ameriki. Leta 1920 je znašala investirana svota 700 milijonov dolarjev. Zaposlenih je bilo 20.000 oseb. V vseh ameriških kinematografih je prostora za 5 in pol milijona ljudi. Vsaki dan je več predstav in prostori so gotovo vsi polni.

Zopet pomanjkanje drv v Zagrebu. Ker je železniška uprava ustavila nadaljno dostavljanje za prevoz drv potrebnih vagonov, preti Zagrebu zopet pomanjkanje kuriva. Železniška uprava utemeljuje svoje postopanje s pomanjkanjem vozov, zagrebški listi pa trde, da je na vseh stranskih progah vozov v izobilici, tako da stoje nerabljeni po kolodvorih.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadst.
posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Domača hrana

pristno slovenska kuhinja.

Sprejemajo se tudi stalni naročniki (abonenti)
na kosilo in večerjo (eventuelno tudi zajutrak)

po zmerni ceni in brez vsakega nadlegovanja k pijaci. Na razpolago tudi brezmesna jedila, lahorna domača-slovenska in kranjska vina: čitateljem na razpolago vsi slovenski dnevniki. Danes sveže domače jajce in rižev klobase. K obilnemu obisku vabi domače in vnanje goste

Franja Jez, restavracija „Narodni dom“, Maribor

Jos. Martinc

Maribor 625

Galanterijska veletrgovina

Mast za čevlje

nudi najceneje

BALOH & ROSINA

Trgovina z galanterijo na deli
in drobno, Maribor, Grajski trg 118

Velika zaloga pohištva!

Če se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti, le Zelenka najpoprej v Solsko ulico pogledaj! Tamkaj spalnice ne šteje, od najboljših kvalitete tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobno in še vse, kar kdo želi, 1804 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak
Maribor, Solska ul. 5

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproge
Zavesa
Blago zapohištvo
Posteljno porje
izvanredna nizke cene
v zalogi pohištva
Karol Preis
Maribor
Gospodarska ulica št. 20
Pirohanova hiša.
Svoboden ogled!
Ceniki brezplačno!

Mala oznanila.

Tapetarski vajenec se takoj sprejme. Ferdo Kuhar, Slovenska ul. 12. 104
Proda se hiša z enim stanovanjem, pralnico in hlevom po ugodni ceni, Livarna ul. 3 Nova vas 114
Kožuovina in kožuh za prodati. Mlinska ulica 35 110
proda se omara s predali in nočna omara. Rajčeva ulica št. 4 115
Hiša sredi mesta 85.000 K. Vpraša se ob brodu 3. Koren. 119
Služkinja srednjih let vnša vsakega hišnega dela želi mesta k samostojnemu gospodu ali gospe, dre tudi na delo. Ponudba do 1. marca pod 2204 na upravo Tabora. 112
Natočena jabolka, kg od 4 K naprej, za oddati. Josip Serec, Aleksandrova cesta 57. 109 2-1

Proda se: Vinogradsko posestvo pri Mariboru. Strojarna na deželi. Lepa vogelna trgovska hiša na prometnem mestu. Trgovina na deželi s hišo, ali pa se sprejme družabnik v svrhu povečanja, ker je promet velikostilna v mestu s hišo in posestvom v vinogradi. Vila na deželi, zelo lepa, 200.000 K. Vprašanju z znanostjo za odgovor pošiljati na „Posredovalni urad Rapje“, Maribor, Gospodarska ulica 28. 116
Prevzamem vsakovrstno šivanje za ženske in moške tudi od prodajalcev. Florian, Krekova ul. 18, dvorišče. 117
Učenec za sedlarsko, jermenarsko in torbarsko obrt se sprejme pri trdku Iv. Kravos, Koroska cesta 17. 106 2-1
Žepne ure, precizijske in stenske popravljiva najsolidnejše tvrdka R. Bizjak, Maribor, Gospodarska ulica 16. 64
Brivnica Frana Noraka na Aleksandrovi cesti 22 se priporoča

TRGOVSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Trgovci, industrijanci in obrtniki ljubljanskega in mariborskega okrožja so sklenili ustanoviti lasten denarni zavod, kateri naj ostane v rokah izključno trgovskega, industrijskega in obrtniškega stana in kateri naj v prvi vrsti varuje interese trgovcev, industrijancev in obrtnikov.

Trgovska banka d. d. v Ljubljani

in so bila tozadevna pravila od deželne vlade za Slovenijo s sklepom z dne 11. januarja 1922 št. 80/22 potrjena.
Po § 5 potrjenih pravil znaša delniška glavica 10.000.000 K in je razdeljena na 25.000 v gotovini polno vplačanih delnic po 400 K. Delnice se glase na prinosca.

25.000 delnic po 400 K nominalne.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji plačati v gotovini.
Delnice se stavljajo na subskripcijo po sledečih pogojih:

1. Delnice se prepušči po kurzu 400 K več 80 K za emisijske stroške.
2. Delnice participirajo na čistem dobičku poslovnega leta 1922.
3. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in 25 delnic.
4. Reparacijo delnic izvrši pripravljani odbor.

Rok za podpisovanje delnic se prične dne 20. januarja 1922 in neha dne 4. februarja 1922.
Prijava sprejemajo: V Ljubljani: Kmetška posojilnica, dne 20. januarja 1922.

Dolenc Franc, lesni industrijalec, Škofja Loka. **Arneje Ana**, lesna trgovka, Jesenice. **Golob Franc**, tovarnar, Ljubljana-Vič. **Gerkman & Lenasi**, veletrgovina, Ljubljana. **Gaspari & Faninger**, veletrgovina, Maribor. **Gajšek Martin**, trgovec, Maribor. **Hartman Peter**, trgovec, Ljubljana. **Hedžet & Koritnik**, veletrgovina, Ljubljana. **Hochnegger & drugovi**, lesna industrija, Maribor. **Hudovernik & Co.**, lesna industrija, Radovljica. **Javornik Josip**, lesni industrijalec, Zala. **Ilo Ivan**, lesni trgovec, Ribnica. **Jug & drag**, lesna trgovina, Maribor. **Dr. Irgolč Fran**, industrijalec, Maribor. **Dr. Kobal Alojzij**, Ljubljana. **Koateve Ivan**, veletržec, Ljubljana. **Korenčan Ivan**, veletržec, Ljubljana. **Koračija Ivan**, trgovec, Maribor. **Krivos Ivan**, sedlarski mojster, Maribor. **Križanič Alojz**, lesni industrijalec, Maribor. **Milleg Alojz**, veletržec, Ljubljana. **R. Lukman**, veletržec, Ljubljana. **Majer Fran**, trgovec, Maribor. **Meden Viktor**, veletržec, Ljubljana. **Nedica Fran**, veletržec, Ljubljana. **Hencinger Tomaž**, veletržec, Ljubljana. **Novak Fran**, brivski mojster, Maribor. **Oset Miloš**, trgovec, Maribor. **Plater &**

ter se naj v najkrajšem času razširi na teritorij cele Jugoslavije.
Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z dne 28. novembra 1920 št. VI. 3388 dovolil ustanovitev delniške družbe z imenom

Delniška glavica se bode s sklepom občnega zbora zvišala na 30.000.000 K z izdajo nadaljnjih delnic.
Glasom pravil zamoremo izdati najprej osnovno glavico po 10.000.000 K, katero oddajamo v javno subskripcijo i. s.

nica ljubljanske okolice ter Slovenska trgovska delniška družba, v Mariboru pa Kreditno društvo mestne hranilnice, Orožnova ulica 2.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta potrdilo o številu subskribiranih delnic in o vplačanem znesku. Subskribentom se bode o dodelitvi delnic poročalo. Ako bi se pozameznim subskribentom ne moglo dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani zneski pridržijo in se bode dodelitev manjkajočih delnic izvršila pri novi subskripciji, katera se razpiše takej po občnem zboru. Po dodelitvi delnic se izroče subskribentom proti vrnitvi potrdil o podpisanih delnicah časna potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. Delnice se izroče pozneje proti vrnitvi časanih potrdil. Po § 16 pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Lenard, veletrgovina, Maribor. **Pivljakovič Nicifor**, carinsko in spedijsko podjetje, Maribor. **Pogačnik Anton**, lesna industrija, Podnart. **Pogačnik Franc**, veletržec, Ljubljana. **Dr. Rekar Ernest**, lesni industrijalec, Jesenice. **Ing. Rudež**, gradbenik in lesni industrijalec, Ribnica. **Rus Ivan**, lesni industrijalec, Loški Potok. **Sava**, lesna industrijska družba, Ljubljana. **Skaberne A. & E.**, veletržec, Ljubljana. **Somblücher Franc**, gozdarski mojster, Trzin. **Sepec M. & E.**, veletržec, Maribor. **Schmidt Oton**, ravnatelj blag. oddelka Kmetijske družbe, Ljubljana. **Schneideritsch Alojz**, trgovec, Maribor. **Stancer Hinko**, veletržec, Ljubljana. **Stepic Peter**, veletržec, Ljubljana. **Popović Janko**, veletržec, Ljubljana. **Tavčar Jože**, veletržec in industrijalec, Maribor. **Toman & Reich**, veletrgovina, Maribor. **Valjak Gjurjo**, trgovec in restavator, Maribor. **Weigl Vilko**, veletržec, Maribor. **Velka Gora**, lesna industrijska družba, Ribnica. **Verovšek Jurij**, veletržec, Ljubljana. **Worsche Karl**, veletržec, Maribor. 102 2-1

- Velik ples noš in kostumov -

se vrši dne 1. februarja 1922 v vseh prostorih Götzove dvorane

**BETON-ŽELEZOBETON-
VODNE ZGRADBE-
ELEKTRARNE**

**Ing. J. Laurencič & Co. STAVBENO
PODJETJE**

IZRABA VODNIH SIL

ŽAGE-MLINI-TEZOVİ-HIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-MOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK NA ZEMLJI BREZPLAČNO.

Česalni salon

za onduliranje, česanje
umivanje glave s kamilico
barvanje las s hennu-pig
mentinom in veseno, manikiranje rok in masiranje obraza se priporoča cenjenim
damam

Marija Skrabi, Maribor,

Gosposka ulica 21. levo

Prevzetje kavarne.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem prevzel

kavarno „Neger“ Glavni trg štev. 3

Bočem vedno pazljivo in najhitreje posluževal slavnemu občinstvu. Za obile
obisk se priporočam **R. TEMENT, kavarar, Glavni trg 3**

ANTON ČERIN

tapetnik in dekorater, Ob bregu št. 4
e priporoča slavnemu občinstvu za izdelavo vseh v
njegovo stroko spadajočih delov po najnižji ceni. 111

1. mariborski blokop išče za od 1. februarja
mlje dobrega

klavirskega igralca ali igralko

Ponudbe pismeno ali ustmeno. 90

ščem trgovskega pomočnika, prvovrstno moč z
obrimi spridevali. — — Pismene ponudbe na
udovik Kuharič, trgovina z manufakturnim, špe-
cijskim blagom ter lesom, zaloga cementa in Delni-
škega piva, Ormož. 103 2-1

Strojne tovarne in livarne d. d.

za obdelo-
vanje lesa
Zvonovi

Armature in sesalke
Transmisije
Turbine

LJUBLJANA

© 121

iščem mlinarja za mlin na vo-
do, enostavno mletje. Službo
lahko nastopi takoj. Lahko je
starejši. Plača po dogovoru.
Ponudbe na: Josip Juriša, ml-
nar, Zlatar, Hrvaška. 92 3-3

Zadruga kovinskih obrtov v Mariboru nazba-
nja svojim članom, da je gospod

IVAN TEMERL

ključavničarski mojster v Mariboru

dne 19. jan. 1922 ob 18. uri naglo umrl.

Pogreb se vrši v nedeljo, dne 22. t. m. ob pol 15. uri
iz hiše žalosti, Volkmarjeva ulica štev. 6, na pokopališče
v Pobrežju.

Maribor, dne 19. januarja 1922.

113

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik, Gosposka ulica 14.

Telefon št. 875.

119

Speditijsko vseh vrst. Garantska agencija in or-
vinske reklamacije. Vskladitvenje vsakevrstnega
blaga. Mednarodni prevoz. Solitve o paten-
tiranini poštovanju vesovi na vse strani.
Speditijsko dostavno podjetje južne železnice.

„BALKAN“

Brzojavni naslov: Spedbalkan.

Predprodaja vozovnic
za vse proge južne in državne železnice.
Skladišče spojeno s tirom južne
železnice, Aleksandrova cesta štev. 70.

delniška družba za mednarodne Transporte v Ljubljani.

Podružnica: **MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 35.**

Najbolje domače speditijsko podjetje

Podružnice: MARIBOR, ZAGREB, BEOGRAD, TRST, WIEN.

Najbolje domače speditijsko podjetje